

P. o. hung.

1395

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

M. és k.

ÚJ SZELLEM,

vagy is

ÚJMAGYAROK

ÚTJA

HELIKONRA.

Országos Széchényi Könyvtár

for

In collect. Gramm. et Philolog. d. Ling. Hung.
Jan Kowichiana.

Szavak:

Manóthy Márton (Dob. Hírl. 248)

e,

Wittke, József (Győr. M. 1884).

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

193499

Ú J S Z E L L E M,

v a g y i s

ÚJMAGYAROK

Ú T J A

H E L I K O N R A.

M. és N.

S Z E G E D E N,

Nyomtat. Grün Orbán' betűivel.

1 8 2 4.

S z e m é l y e k :

Kelomposi ^{Kelomposi}
 Kortyándly ^{Kortyándly}
 Schelmeczki ^{Schelmeczki}
 Bugaczi ^{Bugaczi}
 Bojszi ^{Bojszi}
 Kabak ^{Kabak}
 Serkési ^{Serkési}
 Jülie ^{Jülie}
 Okos Lőrintz ^{Okos Lőrintz}
 Gondos Istv. ^{Gondos Istv.}
 Gyöngyösi)
 Révai) Árnýékaik.
 Csokonai)
 Latzi. Kortyándly Inassa, és egy
 Nimlány Bakja.

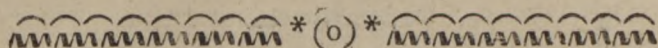

Imprimatur Szegedini die 31-ma

Maii Anno 1824.

Franciscus Xav. Gubiczer *m. p.*
 Lycei, et Gymnasii Director
 Loc. et Reg. Librorum Censor.

P r o l o g.

K a k o g e n i u s z.

Zeüsz engedtével megszállni akarám a' Magyarokat is, valamint már sok Nemzeteket megszállék; de az igaz Magyarokon nem lehetett győzedelmeskednem. — A' fél Magyarokat kelle tehát meg szállnom, hogy diadalt nyerjek. — Szerencsés kimenetele volt igyekezetemnek; mert úgy beléjek öntöttem az új-vágy, rontó-vágy magvát, 's ez ki csírázván olly gyökeret vert szellemjekben, hogy a' ki kigyomlálni akarná, Szellemjekkel együtt kellene kirántani belőlök. — Már most mulatva nézem hányódásokat, nevetem vágyjaikat, kaczagom fonákos cselekedetjeket; fúrnak, faragnak; mégis mindent feneketlen hagynak. Szentnek, és tökéletesnek tartják igyekezetjeket; *Józanabb résznek Felekezetjeket.* Illy holdon járok reám nézve nagy Zsákmányok. Mondásimat érdemes hallgatók! bizonyosoknak tapasztalhatjátok e' vízeszüeknek Helikonra való útjokban. A' mi e' képpen következik: — Én csak távúlról nevetem.

E l s ő A c t.

Első Scén.

(Kolomposi szobája; azután kertje)

Kolomposi, és Kortyándli.

Korty. (beszalad) Oda vagyok! Barátom oda vagyok! Áh képzelhetedé, 's nem dől szé el ijedtedben? Czenczi ég, ég érettem! *(tántorog)*

Kolomp. Nem lehető! Barátom moderáld magad.

Korty. (Túzzal) Áh mint potyogtak könnyüi midőn kijelentém elmenni akaró szándékomat, 's azt hinni elején a' könnyük érettem folynak, nem valék eléggé hiú; de kezemet megszorítá, 's elalélt. Ekkor vettem észre, 's mondék kis Asszony, kis Asszony az Istenért! csak ide, ide a' szófára aléljon. — Valóban oda is alélt. En ijedt kironték's egyenesen hozzád. Jovalj mit tegyek, pirúlok magam előtt, mikor eszembe jut.

Kolomp. Barátom ez illenebe Rcmánba. Azt jovallom édes: mennj a' kertbe, 's hancsipomon ömledeztesd ki Phantasiedet, látom részegülve elvagy a' szerelem édjeitől. Mennj szórd el magad a' kertben.

Korty. (Menel) Áh jaj! Belrészemet fájdalom dúlja. Örök Sklávja vagyok a' keccsel telt szép Angyalnének.

Kolomp. Nem csinállok nekik abból vétet. Melly boldogok fognának lehetni, ha egybe kelhetnének; valóban nagy indiscretió ennek, hogy egymásnak ki nem nyiták vágykíváncsaikat; holott rég szerelmesek egymásba. De íme jön Schelmeczki barátom!

Másod Scén.

A' volt, és Schelmeczki.

Schelm. Idv neked barátom! kívánom, hogy jó legyen az éted.

Kolomp. Ah éppen jól jössz nekem barátom! A' múlt negyedben végzém el Recenziomat, visga szemekkel olvasd, 's tudasd velem hibáimat.

Schelm. (Olvas) Helyes, mondhatom helyes! „Ez a' munka, sok józanon nem maradt Nympholeptusokat örjongsig gyul-
„ lasztott, sokat véltek magoknak benne
„ találni, kelleténél több dicst szortak reá.
„ De kinek Isten ihlette meg szempillá-
„ ját látja; hogy az Istenné helyett csak
„ felhőt vettek ölbe; benne a' hibát észre
„ veszi, 's méltán elejbe gördíti. A' papír,
„ Stíl, dialect jó ugyan, a' typ meglehe-
„ tős, de a' nyelv, a' nyelv darabos, nem
„ tudós nyelv; nem classzicusz tisztaságú,
„ nem *grammatisch correct*.” *(Magában olvas)*
Töpörödött boszorkányok, vén dögök ördögök. — pfui: Ez már illetlen! Egy Britt ezért az egész könyvet meg utálná. Igen elesve vagyunk még a' lélek politesztől.

Kolomp. Hogy néhol élesbb hangot engedék meg magamnak ellene, azt nekem senki sem fogja rosszalhatni.

Schelm. Valóban! (tovább olvas) „Szeren-
„ csétlen mív a' két réz is, sem gondolva
„ nincs jól, sem executírozva. — A' Poëta
„ kedvese, sem testben nem szép, sem dra-
„ perieben. A' Dalczimnek pedig feljebb
„ kelleték vala tolatni.“ (leteszi) Mindigaz,
mind helyes, a' mit Barátom alajt a' mun-
ka felől, hogy méltatlan rosszúl írjon vala-
kiről, azt senevelése, se karaktere meg nem
engedik.

Kolomp. Reményem az: hogy ha a' Ma-
gyarok is a' politürnek azon lábtójára há-
gandanak, mellyre a' külhonniak jutának,
az exceszig megelégesznek recensiómmal.

Schelm. Bizony kevés még nemzetünkben
la mon honeur, a' valódi szépvágy, még
sok tekélmény kívántatik ahoz, hogy min-
den kedves figürt, egy minütig kinyom-
hassunk.

Kolomp. Szeretném érni Honnomban azt
a' Paradízi napot, mellyben inpraegnálva
leszen a' nemzet bájoló deliséggel, energiá-
val, keccsel, keggyel, finom élet móddal,
mellyben meg tudja különböztetni a' nagyot,
szépet, a' rúttúl, kicsinytől, a' praejüdíce-
ket számüzi, mellyben nem leszen siket a'
józanabb rész fohászaira.

Schelm. (Meg látván a' Játék színi fityöléket)
Ez a' mái Teáter kárt? ugyan ma mi fog
praesentálódni a' Teaterben? — *Die Räuber*,
Schiller munkája. — Ez a' daráb nékem ol-
lyan, mint valami extravagant innep,
mellyben senki mysterjei sem profanálód-
nak meg.

Kolomp. Valóban nagy Genie az Autor,
en conscience megmond mindeneket. De
hagyjuk el e' textet. Most kapám Mediczi-

szek Venuszát, a' Vaticáni Apollt, vizsgáljuk meg (menelnek. *A' szín kerté változ*).

Harmad Scén.

Kortyándli. (Magányban)

Áh melly exaltált lélekkel imádom önét !
 Ah csak régebb megsúgta volna Geniuszom hajlandját, már most szabadon lélekzném. (*gondolkod*) Jaj, ha par hasard Czenczi megváltoztatja sentimentjét, akkor én a' legboldogtalanbb teremtmény az ég alatt, szét marczonglja szívemet a' keserv: ezt ki nem állhatnám. — Egy bús Kypresz ágra kötném fel testemet. — De pardonez moi gyönyör Angyalné, hogy bátor vagyok szép hív lelkedről illy módon kétkedni. — Ollyan ugyan a' szép nem, mint a' lepkény, ki egyik virágról, másra röppen, és mindegyikhez egy kép vonz szerelme szívének. — Nekem olly táplálékot ad a' remény, hogy valamint én kivüle éppen nem lélegzhetem, úgy öné is kivülem mással nem töltheti napságjait. — Micsoda habzás ez keblemben? viszket az orrom. Ehol jön Latzi; levél a' kezében, bizonyosan Czenczitől. Praesentiálok valamit — viszket az orrom — bosszú ér.

Negyed Scén.

Kortyándli. Latzi.

Latzi. Már régen keresem a' Ts. Urat sehol se találtam, végre ide igazítottak ime, egy levél Vetyeháti Czenczi kis Aszszonytól,

az imént kelt volt fel, azt mondá, hogy el-
ájúlt. Tessen elolvasni a' levelet. Szóval
tett izenetét megmondom azután.

Korty. (A' pecsétet megcsókolja, 'sfeltöri)
„Kedves Kortyándli Úr! *(A' többi máskor ol-
vastatik, most magában megilletődve olvassa)*
Jaj oda vagyok! E' barbár text felzavarja
valómat. Egyszerre elröppentek víg jöven-
dőt ígérő reményim, mellyek virány pá-
lyámon édelgettek lelkemben. — Édes va-
lóra létesülni valék kész. Lelkem dicsőn
merengett vélt jós lelke villanatján! — Ah
édelgő bájképzelveiddel édesded hiedelmem
oda vagy! — Mit tegyek? nem tudom. Ah!
áh! *(dőlöngve megy az allee közt).*

Latzi. Soha ilyen fajankó embert nem
láttam mint ez az én Uram. Éppen nem
tudálom, hogy az a' szép kis Aszszony nem
szenvedheti, mert ő Magyar, az én Uram
pedig se Magyar, se Német, de még Tót sem,
ámbar Tserháton született. Ha Magyarúl
beszéli lehetetlen érteni; most is beszélt va-
lamin, de én egy két szónál egyebet nem
érthettem, nyílyán Frantzia szavakat kevert
bele. — Jól mondják: a' millyen az ember
ollyan a' barátja. A' kik hozzá járnak azo-
kat sem értem, pedig hálá Istennek tudok
Magyarúl, az alföldön Habijáron születtem
és nevekedtem.

Korty. (vissza jövel) Őné milly iparral
feszülöngé midőn e' kártot kezedbe adá?

Latzi. Tessen parantsolni?

Korty. Őné a' vad Angyalné mit akara
tudalmammal közölni.

Latzi. Azt: hogy mind Őtet, mind pe-
dig a' Magyarokat kéméllje meg a' Ts. Úr.
Es sem ő hozzá többé ne mennjen, sem pe-

dig a' feltett útjára. — Ne tegye magát világ tsúfjává.

Korty. Hahe' szörny meg vetés! soha ébrázából ki nem leheté vala spionírozni, hogy illy vad érzelmei legyenek. — Jaj oda vagyok! pedig Estve az Institutum Bálba kell mennem, a' Muzsika mindég Contradanszt fog meg szóllamtatni, a' tour engemet ér, 's én zavarodtomban egy taktot sem tehetek. — Ki nem állhatom!

Latzi. Erössen tartsa magát a' Ts. Úr, hátha tsak tréfál az a' kis Asszszony?

Korty. Nincs Önében semmi faconirozott, Öné egy precieuse, jól esmeri finom személyemet. — Nem tudja öné modern myszterjeit az Asszonyoknak. De ha próbálna is; az illy experiment veszedelmes végű szokott lenni, főkép illy delicát embernél mint én. — Mért nem kérted érttem, hogy ne csináljon nekem rosszat honnvágyi nagy entuziazmuszomból; ez egy leg nagyobb rény személyemben.

Latzi. Kértem mindenekre minden módon, hogy ne bännjön úgy a' Ts. Úrral, Így kértem: én gyönyörűségem, én kintsem, galambom, szívem, lelkem, szemem fényje, legyen irgalmas kegyelmes, a' Ts. Úrnak. Szánnja meg, fogadja be szívébe; mert bizony meg bolondúl, és fel akasztja magát.

Korty. Te semmire való! — új douleur. Hogy mérészlted azon epitetümokat magadnak tulajdonolni? Ez a' dolg még jobban kínoz.

Latzi. Én inkább jót akartam a' Ts. Úrnak.

Korty. Hogy merted mondani: én kincsem, galambom 's a' t. Úgy kelle vala mondani: az Uram kincse, galambja, szemem

fényje, szíve, lelke mindene. Tsak delicatesszből kémélt volna is meg!

Latzi. Hiszem úgy értettem, nem is magamnak tulajdonítottam azon szavakat.

Korty. Hangzatkákat kell írnom. Im az alkalm egész valómat lenyomja. Megnem győzhetem violencét, Óh fene fors! Ó Malheur!

Latzi. Erössen tartsa magát a' Ts. Úr.

Korty. (*Zsebjét keresi*) Nem találok egy Frankot. Laczi, van é két garasod kölcsönözz.

Latzi. Mi jóért kéri a' Ts. Úr?

Korty. Kötelet akarok veled vetetni.

Latzi. Minek a' kötél?

Korty. Hogy felfüggeszsem magamat, véget akarok vetni éltetemnek.

Latzi. Ha a' Ts. Úr felküti magát, ki adja meg nekem a' két garast? még most is meg akar tsalni.

Korty. Nem tűrhetek, mennj! hozz kötelet, azt mondják legkönnyebb halál az akasztás, allons hozz!

Latzi. Nem hozok biz én, mert engem vesznek elő a' Ts. Úrért. Azt fogják mondani: ha az Uradnak nem vólt esze, neked lett volna.

Korty. Ha nem hozol, a' nyak kendőmmel fojtom meg magamat. (*Nyakravalóját óldja*)

Latzi. Kérem az Istenért. Ts. Uram ne hirtelenkedjen, engemet kever bajba.

Korty. Itt ez ágra — ez ágra jó lezz, erre emelj fel; *Latzi!* tsak hamar.

Latzi. Nem emelem biz én — Ts. Úr! mindjárt össze kötöm most kezét lábát, vagy tolvajt kiáltok. — Ne essen kétségbe. megkaphatja még azt a' madarkát, a' ki után olly igen foly a' nyála.

Korty. Oda már minden remény! — Meg vagyok vetve — nem élek tovább, belövök; mon Dieu! Ide ágyút, puskát, pisztolyt, vagy mordányt!

Latzi. Bizony holond a' jámbor; már tsak megfogom. (*fogni akarja*)

Korty. Hozzá ne nyúlj szent festemhez! mindjárt eltöröm a' kezéd. — Tiltom magam! — Inas! parancsra hallgass.

Latzi. Nem, Ts. Úr, nekem okoz bajt. — Ide tesszen leülni, fújja, pihennje ki magát, jóra fordul még dolga. (*Leülteti, Kortyándli morogva leüti fejét, magán kívül van*) Bizony itt dermed meg a' nagy léhűtő. De kevés esze van az ilyen embernek is, ki magát tanúltnak, okosnak tartja, hát az olyannak hogy volna esze, ki tsak az iskola mellett járt. — De talán az ilyen tselekedetekben tartják ezek a' nagy elmét, mert barátjai is midőn együtt vagynak hasonló módon olvasnak a' könyvekből, bizonyosan onnét tanulta az Uram is ezt a' szép dolgót. — Még is jó, hogy elaludt, vagy mit csinált, mert valóban megfojtotta volna magát, és nekem okozott volna bajt; így is nagyon tartok. — — De hálá Istennek! Ott jön két barátja, ezek majd bizonyágim lesznek, hogy nem én öltem meg.

Ötöd Scén.

Kolomposi, Bugaczi, és az előtteniek.

Kolomp. Itt találjuk Kortyándli barátunkat is.

Latzi. Ts. Urak! erre tesszen jönni, azén Uram meg akar halni, legyenek bizonyágim, hogy nem én fojtom meg.

Kolomp. Impossible.

Bugaczi. Ez fatál dolog.

Latzi. Jöjjenek tsak Ts. Urak (*oda vezetői*) Fel akarta magát akasztani, azután meglőni, végre a' kezeivel magát meg fojtani, de én nem engedtem. Ime most kínjában elájúlt: talán már a' lelke is ki ajúlt szegényből.

Kolomp. Infortune! e' szörny eset, mi lehet e' dolgnak okossága?

Bugaczi. Mi találta, Latzi nem tudja?

Latzi. Vetyehátikis Aszszony egy Levelet küldött neki ime itt vagyon. (*Bugaczi kezébe adja*)

Bugaczi. (*Olvassa*) „Egy igazi érzésű Leány, ha valamely férjfiú hajlandóságát, és vonzó szeretetét eránta tapasztalja, magában pedig legkevesebb vonzódást sem érez, hogy az olyan szeretetlen társalkodásból eredendő ízetlenségeket ki kerülje, felebaráti kötelessége, hogy azon férjfiúnak szó, vagy levél által tudtára adja haszontalan iparkodását; minthogy szívében meg nem gyökerezhet személje. — Éppen így van, Körttyándli Úr, és én közöttem a' dolog. — Ajúlásomnak nem a' határtalan szerelem, 's ithonn hagyatásom az oka, hanem egyedül azon készülete, melly által a' Magyarra örök gyalázat hárul. A' Nemzetem szeretete volt tehát oka — kérem kémélljen meg mind engemet a' látogatásától, mind Nemzetemet a' gyalázattól. Eszelős tzinkosságait is beszéllje le feltett szándékjokról. Igyekezzenek előbb Magyarokká, valódi 's nem korts írókká lenni; azután kezdjék Heliokonra útjokat, mert különben magokra útálást, a' Nemzetre pedig szennyet ra-

„gasztanak, az ott lévő ditsőültek előtt.“
 — — Ez nagy laesionk nekünk Iróknak! így dehonestálni az útasokat, így megalázni a' Honni nyelv Cultivateurjeit, símitójit absolute eszelősöknek mondani; közelebb állok magamhoz, mint hogy ezt incomparable laesionnak ne tartanám.

Kolomp. Úgy állok mint egy tönk, nem tudom mit műveljek — hát ez a' gage de amour? úgy gondolkodtam, hogy tekéletes szeretettel viseltetnek egymáshoz.

Latzi. Kérem lassabban tesszen beszélni, az Uram felébred, ismét bajom lesz vele.

Korty. (*Felébred*) Ah insperable esethez van ma nekem malheuröm, jó hogy jelen vagytok mes amis. Juste ciel! bosszúd meg érttem.

Kolomp. Ez oráztatban barátom te, és mi egészen profanálva vagyunk.

Bugaczi. Ez így nem marad. Offensiv szükség a' durva kevés szüzné ellen procedálni, vagy pedig via juris.

Korty. Ah mint állok e' gyilkló scén alatt!

Kolomp. Az egész Physionomiéd lankadást mutat, barátom mennj a' szabadba, 's ott csendes solitűdben szórd el Phantasiedet, légy jó reménnyel, még mosolygva fog fel tűnni kedves ideáloed. Latzi vezesd el.

Kortyánd. (*A' mint Latzival menel*) Egy egészen resignált vágy az öné birtoka után.

Hatod Scén.

Kolomposi Bugaczi.

Kolomp. Olly szüznétől ezt nem reményltem volna, nem éppen nem az illy nevelt-

lenségét. A' szép nem azon kecskékkel bir, mellyekkel a' városiságtónja, azt pedig nem vagyok bá or mondani, hogy az illy stíllel írt kárt csak távolról is meg egyez evvel. Ha sokamba kerül is de megmarczonglom a' tekélyménytelen leánynak szívét.

Bugaczi. Én a' jövő szép Litteraturai ajándékban egy pasquill forma gúnnyal bosszúlok meg vakmerőségét önének, 's tanulmányúl szolgálhatni fog több illy asszonykáknak is, kik a' Cultura mellett, éppen miveletlen hagyják a' szív politeszeit.

Kolomp. Bravo! én egy sonettoban fogom érzéki gondolatimat kinyomni. De monsieur barátom se feledje sentimentjét mondása szerént a' világ elébe bocsátni.

Bugaczi. Nem csudálom hogy illy inferne szenvedelmekkel tölté meg Kortyándli szép lelkű barátunkat ezen est. Ha én velem történt volna, kifogtam volna e állhatni? nem vagyok elég mérész alajtani. Igaz szívét durván megvetni egy hív embernek, nemzetiségét megalacsítani egy buzgó hazafinak, iszonyú csapódalom.

Kolomp. Az egész történt dolg nem jóslat feltett útunkra nézve, az illy est nem hogy nem segélli, de inkább akadályza a' szent szándékmányt.

Bugaczi. Barátom az ember élvének a' remény ad táplát: sokszor nem jóslattal kezdett művés, éddel telj véggel szok kimenni.

Kolomp. Szép! valóban szép, 's igaz princip. De hallatlan két szót mondál: *élv*, és *tápla*, ezeket nem tekélen értem.

Bugaczi. Ezek gyökből, és hasonáságból készült szovak: mondjuk kasza kaszálni, ergo méltán ab analogia ducendo argumentum mondhatjuk; táplálni tápla,

rövidebb, jobb mint táplálás, ez a' finom fület igen igen sérti.

Kolomp. Való, igen derék argumentatio az Aesthesisz reguláival meg egyez. *Táplálás* egy tón, tápla rövidebb, és még is két tón. Jövő sonettemben azonnal beteszem, megérdemli az életet. Ki verset ír, érezni fogja hasznát. Igyekezzen minden iparral több illy szép szovakkal gazdagítani nyelvünket: mert igen szűk, az író szép ideáit ki nem teheti rajta.

Bugaczi. Mindenható iparral feszülöng mellyemben egy szentdüh, melly által nyelvünket kipolírozni igyekszem 's mind ezeket én nem dicsvágyból, böcsvágyból, vagy teczvágyból, hanem egyedül csak a' kultúra előmozdítása végett cselekszem.

Kolomp. Ime ismét Ruhmsucht, ehersucht, gefallsucht, melly röviden, melly szépen ki tette barátom Uram Magyarúl dicsvágy böcsvágy, teczvágy. Igen hosszú, 's fület sértő tetszeni való vágyás, ditsőségre való vágyás, mert ezt a' nem józanbb rész így akarja. Igen szép Aurorában is a' Honnvágy nem a' Haza vágyás, vagy Haza kívánczóság. Az illy nyúló. 's fityegő rongyokat nyelvünkről már egyszer lekelletik tépnünk szaggatnunk. *Dicsvágy* ugyan még megnincs határozva; talán jobb lenne *Dücsvágy* bizuk azonban alafája kivivását, az, egy egy szón hetekig küzdő nyelvbajnókira.

Bugaczi. Herákleszi munkával kell még a' Magyarinak valamelly szépebb Poëzisz mívét kidolgozni, mert (meg kell vallani az igazt, hibánkat pedig megvallani rény) nyelvünk igen szűk, nem mívelt nyelv, nem a' finom társaságba való, sok praejudicek-

kel bírnak még Magyarjaink. Ez nagy nemszerencsénk nekünk jozanabbaknak.

Kol. Sok ideákat ki nem tehetünk, vagy ha kiteszük is, éppen nem az Aesthesisz regulái Normái szerént. Már barátom jól mondja nemszerencse, szerencsétlenség helyett, mert ez igen hosszú, és még is egy tónú. A' szép felicitásból lett a' szépebb infelicitász: a' gyönyör glückből, unglück. Hát csak mi Magyarok legyünke' olly siketek, vakok, hogy ne vegyük észre, 's ne kárhoztassuk a' szép szerencséből származott csunya szerencsétlenségét? — Bizony siket ki nem hallja a' sok monoton, vak ki nem látja e' világos igasságot.

Bugaczi. Nyugpontot soha sem érünk, ha az előitéleteket, mellyek a' Tisza mellett szopatnak be többnyire nem profligáljuk fejeikből társainknak, mind addig vesződni kell a' Deréknak, hogy alkalmas legyen a' szépek, jónak, nagynak megdolgozására. — De ha egyszer a' Neologok szent kívánjaik meg hatják a' többieket is; akkor, csak akkor fogunk mutathatni nyelvünkön is Plautuszt, Terentiuszt, Horatiuszt, Virgiliuszt, Ovidiuszt, Tulliuszt, Salustiuszt, Liviuszt, több illy nagy nevű írókat.

Kolomp. Úgy vagyom, de most hibázmányt követe el barátom Uram, nem mondjuk mi Horátiusz, Plautusz 's a' t. mert így hosszú, 's az usz tón nyelvünkön igen nemszép, jobb tehát Ovid, Horátz, Plaut, Tull így mondja ezt a' Német is, itt valamint másban ötet kövessük, rövidebb szépebb, a' Versben pedig haszna nagy az excessig.

Bugaczi. Engedély barátom! Már itt elen mondok: a' nomen propriumokat meg kell tartanunk a' magok valóságjokban, úgy

úgy szükség kiírnunk mint a' szónak van eredete, a' mint azon Nemzet írta hol virágozva élt azon ember, kinek nevét értelmünk pennánkra; és egyedül ezen tételre bennünket kényszerít, hogy ez után ne írjuk, ne mondjuk *Herkulesz*, hanem *Heraklesz*, nem *Jupiter*, hanem *Zeüsz*, nem *Mars*, hanem *Aresz*, nem *Cziprisz*, de igen *Küprisz*; mert e' szavak *Hellász* eredetűek.

Kolomp. Öregebb vagyok, engedjen barátom! Elődibb írja kardinál, *Ovid*, *Horátz* a' Német hason módon, mivel ezeknek pedig alafájok olly nagynak szükség előttünk lenni, mint *Babilontornyának*: a' mit ők egyszer bevesznek, már arról kérdés sem fordulhat elő.

Bugaczi. Hogy az alafájok nagy, azt igenlem; de azonban hogy itt hibába estek, nem lehet nem mondanom. Emberségemre mondom: én magam sem szeretném ha a' nevem farkát valaki elvágna, 's *Bugának* nevezze. — De ím jön *Okos Lörintz*, *Momusz* legyen köztünk.

H e t e d   S c é n .

Okos Lörintz, és az előttek.

Okos. Még az útszára hallám felleleselőéseket, szabadé tudnom, vagy bele szóllanom? nem lehet titkos dolog, mert nagy hangon megy végbe.

Bugaczi. Örömmel teljek leszünk, ha hallándjuk tudósvélekedésünkről való ítélet-tételeket, hogy leg alább is kitéssen melyikünknek vagyon igaz, 's helyes véleménye.

Kolomp. Az a' remény ad táplát, hogy barátom Uram mint nagy Ortholog, helyesbbnek, józanbbnak fogja alajtani mondasomat.

Bugaczi. Éppen mint Ortholog nekem fog stipulálni.

Okos. Beszéljék hát el a' dolgot, melyről olly tüzesen vetekedének, mert különben nem hozhatok ítéletet.

Kolomp. A' dolg, vagy is a' tárgyazat magában éppen nem olly nagy; de a' Magyar nyelvben, főképp a' poeziszben igen igen nagy a' haszna.

Bugaczi. Úgy a' szókat originál kifogjuk írni.

Okos. Még én ebből semmit sem értek, következésképpen nem is ítélnék; mondják meg magát a' dolgot.

Bugaczi. Azt előre gyantom, hogy az ítélet nekem kedvezőbb lesz.

Kolomp. Tudom azt fogja mondani barátom Uram hogy rechtem van.

Okos. De mondják hát miről kell ítélnem. Mindég mást beszélnek mint Bodóné, mikor tőle a' bor árát kéri.

Bugaczi. De csak jól figyeljen geviszigazam van.

Kolomp. Hallván, bizonyos hogy assentimentjével engem fog illetni.

Okos. De mit ítélnék? mire assentiáljak, miben van igasságok? beszéljék máre egyszer. Ne tsak mindég a' tsomón rágódjanak, egész kín hallgatni barátom Uraimékat.

Bugaczi. Légy barátom azon hiedelemben, hogy igazam van.

Kolomp. Én felőlem is csak olly opinióval lehet lenni.

Okos. De mi felől? Bizony fel háborítják a' gyomromat.

Kolomp. Ez tehát az egész dolog. Erről disputálánk.

Bugaczi. Így vagyon nincs kölömben.

Okos. Miről disputáltak, azt terjeszszék élémbe — (*magában*) (bizony bolondok nem hejjába újítok) No hát rajta! mennjünk a' dolog velejére.

Kol. Mi ebben öszve nem jövünk. (*egyszere*) Mi ebben nem nyerhettük

Bug. meg egymás megegyezését.

Okos. Tsak egy beszéljen, kettőt lehetetlen egyszerre értenem. Mondja Kolomposi barátom mint öregebb.

Kolomp. Monsieur Bugaczi barátunk azt alajtja, hogy a' Latán, és Hellász Nomeneket úgy szükség nekünk Honniaknak ki írni, mint a' Latánok, és Hellászok kimondák, p. o. Herkulesz nem jó, de igen Heráklesz, nem Mars, hanem Áresz Plautusz, Horatiusz, nem pedig Plaut, Horátz vagy még rutabban Plautusch, Horatiusch, mert így alajtása szerint eredetben hagyódnak minden nomennek.

Bugaczi. Igenis! az én véleményem ez.

Okos. Jól van, már értem. Hát Kolomposi miként vélekedik?

Kolomp. Én azt ítélem, 's vélem, hogy nekünk nem kell ganz kiírni a' szovákat, vagy neveket; hanem rövidebben, és szépebben, a' nagy Németeket követvén, kiket mi követhetni tarcsuk szerencsénknek.

Okos. Hogy legyen tehát?

Kolomp. Ne legyen Herkulesz, de Herkul, nem Plautusz, de igen Plaut, Virgil, Mark, Tull 's a' t. az én szándékmányom.

Okos. Ezt én helyben nem hagyhatom, mert a' tulajdon neveket úgy szükség kiírunk, mint azon nemzet írta, kinél fenn forogtak, az pedig meg nem történhet ha-

rátom uram ítélete szerént. A' Magyarok is ki szoktak minden szót mondaní, és írni, valamint tsak kell. Én sem szeretném ha Okosból valaki Oknak, vágy Oksnak, vagy akár mi másnak nevezne, vagy írna. Hát Kolomposi Uramnak tetszene é ha valaki Lomposnak, vagy Kolomposnak hívná?

Bugaczi. Jól ítél, accurate az én ítéletem, és gondolatom ez.

Kolomp. Az én véleményemet meg mutathatom ezer, meg ezer példákkal, akár egy öl példányokat hozzak, mellyben az Írók éppen úgy írnak, mint én mondom. Távol időkben a' Magyarok is elhagyták az Usz tónt. Kezeimnél vagyon harmadik nagy Atyámnak Passzual levele, melly Honnnyelven van írva, 's mellyben így lehet olvasni „A' rendelt terminusra a' Generállal beszéljen“ Ime nem írják Generálissal, Koszorús Poetáink is mondják Kardinál, Ovid, Horátz 's a' t. világos igaztalanság tehát az ellenkezők véleményje.

Okos. Éppen azon levélből lehet látni, hogy Magyar eleink, ki írták volt, és mondták a' szavakat, mert úgy vólt terminusra, nem terminre. Barátom Uram szerént pedig termint kellett volna írni. Hogy pedig Generálnak írták, azt az akkori környülállásokból kell érteni, mivel a' Magyaroknak azon időben ilyen forma Generalisaik nem voltak. A' Németektől, vagy Frantziáktól, kiknél az ilyen tisztség szokásban vólt, hallották Generál. Ők is tehát bevették a' nélkül, hogy eszek ágába juthatott volna ez által a' maradékot hibába ejteni. Es így az innen felhozott ok nem sokat, vagy éppen semmit sem bizonyít.

Bugaczi. A' leghelyesebb argumentatio, két nagy elme többnyire öszve jön. Az én véleményem éppenségg ez.

Kolomp. A' mint látom, az én methodom igen felesik barátom uramnak, pedig jól megfontolván nincs különben: mert én ezt az újjamból nem szopém, több jeles Magyar, és Német írók után mondom.

Bugaczi. Azon írók hibába estek, mert minden időben jobb, 's szépebb Heráklesz, mint Herkul, Aresz mint Marsz, 's a' t. (*Okoshoz*) nem de barátom?

Okos. Bugaczinak sinsz igaz oka így gondolkodni, mert ha írunk, úgy kell írunk, hogy munkánk értesen; akkor értetik pedig, ha úgy írunk, mint van a' virágzósokban, és ha úgy írunk, mint szokás volt azon nemzetnél, kitől vettük azon szavakat. — Már pedig ezek ellen felette hibázik a' ki Herkulesz helyett Herákleszt, vagy Herkült, Mars helyett Areszt írna. Ha Marcus helyett Márcuszt írunk, írjuk tsak S. sel az után kinek tetszik olvassa Márkusz, vagy Márkuschnak. Nem is merem állítani, hogy az s hang szebb az s hangnál. Az én vélekedésem szerint Barátom Uraimék nagyon a' szeméten látszanak keresni a' gyöngyöket. Jobb volna addig az eredeti szép gondolatok kifejezésén törni az észet, 's ezekkel, nem pedig olly hitványságokkal töltöni meg az egész könyveket.

Kolomp. Így tehát egyikünknek sem ád igazt?

Okos. Lehetetlen megegygyeznem az illy kifordított dologban.

Bugaczi. Kurios! Okos Uram tele van praejudicekkel, nem tudja mi a' szép, mi az Aesthetisz írás.

Kolomp. Ha írunk Orthographisch kell írunk, nyelvünk pedig legkevesbbé Orthographisch correct; annyira: hogy ha fordítunk Olasz, Franczia, vagy Német jeles munkákat azon originál gyönyörrel nem lehető által tennünk Magyarra, a' millyel existálnak írva.

Okos. Ha fordítunk, ne a' szavak, hanem a' szép gondolatok, 's magának a' dolognak által tételén szorgalmatoskodjunk. Nem szükség a' Magyarinak gondolatjait Olasz, Frantzia 's Német módon hangzó szavakkal kifejezni. Bővelkedik nyeljük sok kintsekkel, tsak tudni kell meg találni, és velek élni.

Kolomp. Barátom igen számos előítéleteknek possessora. Most experiálok, hogy jobban tecczenek az. Úrnak a' kis ablakú, kis ajtajú gunnyók, mint az Olasz, Franczia módra készült Pavillionok; jobban a' répás, káposztás, szilva, alma fás kertek, mint az Anglusz modra spalierozott tömkelegék. Nagyon sajnálom, hogy nemzetünkben még lehet találni illy idétlen gondolkodású ferjfiakat, mint Okos Uram; kik megteszik az impedimentet, 's csak vesződni kell a' Deréknak.

Bugaczi. Az illy megátalkodott emberkéek hátrálják nyelvünk politürjét, az illy megavúlt gondolatúak akadályozók Nemzetünket a' többi szomszéd nagy Nemzetekhez hasonlítani, kár vólt csak közölni is vele beszédünket; nem hogy helyben hagyta volna egyikünk alajtását, de még mind ketönk ellen kikelni bátor. Nem minden ember éri fel azt a' sublimséget.

Okos. Hogy ne érném? Hiszen az illyen alá való szörszál hasogatásról az okos Ma-

gyar nem is örömet felelődik: csak egyedül a' phantasta emberkéek mint barátomék, kik a' por szemet is diónyi Gyémántnak nézik. Nagyobb akadályok az ilyen fél magyarok nyelvünk 's Nemzetiségünkre nézve mint előmozdítók; mert se Magyarok, se Németek, se Tótok nem lévén, a' tisztanyelvet moslékos Zagyvalékká 's a' Magyaroknak használhatatlanná kívánnják tenni.

Bugaczi. Ez nagy megbántás, hallja é Okos Uram! az illységeket ki kérem magamnak.

Kolomp. (Tüzesen) Az e' féle méltatlan sértegető szovaktól szünnjön meg, különben rosszúl jár velünk.

Okos. Nyáladék Magyaroktól mint ti? soha sem félek.

Bugaczi. Micsoda? Nyáladék? — Ah!

Kolomp. Ki vagyok én?

Okos. Nyáladék abajdótz, a' korts Magyarok kolompossa.

Kolomp. Solemnisch protesztálok! ezt többé ne mérészlje mondani, különben azonnal via facti procedálok.

Okos. A' mit mondtam, megmondtam, a' mellett maradok; nyáladék kortsok az Urak.

Bugaczi. Már ezt nem tűröm fogjuk meg

Kolomp. Ne hagyjuk magunkat, Bosszú! bosszú! Offensív procedáljon barátom Uram, fogja meg a' haját.

Bugaczi. Fogjuk meg. (neki megy)

Okos. Hagygyanak békét, mindjárt rosszúl járnak. (Torkon fogja Bugaczit)

Bugaczi. Véh torkom! segítség! hűlf! hűlf! (Kolomposi Okos hajába akar kapni, de ez ötet is meg előzi)

Kolomp. Jaj erezd a' hajam!

Bugaczi. Erezd a' torkom! —

Okos. (kilökvén őket) Ki a' megátalkodott kortsokkal. (vissza jönnek *Serkésivel*)

Nyolczad Scén

Serkési, és az előbbeniek.

Serkési. Mi ez? Micsoda nagy indiscret scén ez? meg nem egyezhet a' kimívelt szép lelkekkel.

Kolomp. Ah serviteur, serviteur treshumbles; mi bizony egy kis Commotiot akaránk vala tenni; hogy jobb apetittel ehessük lórántunkat.

Bugaczi. Barátom ártatlan indúból, 's gyönyör örvenddel határozánk reá' magunkat e' bústlan Commotióra, mert éppen a' lóránt reánk vár.

Okos. Úgy van *Serkési* Uram! önként határozánk erre a' kis mozgásra magunkat: mivel a' természet mozgást kíván.

Serkési. Recht so; igen haszn ollykor az embernek egy kevest indulgeálni. De ismértlen szózat előttem a' lóránt. — Milehet? úgy fénylik nekem, hogy valamely galánt szózat.

Kolomp. Igen galánt! ékes tónja megérdemli a' bevételt.

Bugaczi. Gazdagodik általa nyelvünk.

Serkési. De mit jelent? az értelmét ki nem vehetem.

Kolomp. Azt hiszem, mert Tót szó, annyit tesz mint osonna, Lakom körül Magyarban is esmeretes, szép szó, és rövid, én azért élek vele.

Serk. Méltán! mert a' szép író, csak szépről gondol, akar egyez a' köz szokással akár nem, ezen szó pedig a' leg szépebb.

Okos. Nem gondoltam, hogy még olyan alacsonyagra vetemedjenek a' Magyar írók, hogy a' Magyar szót kivetvén, helyébe Tót szavat vegyenek be.

Serkési. Jaj azt nem kell szégyenlnünk! mert a' Tót nyelv, egy a' legbővebb, és szépebb nyelvek közzül; ezen qualitáteket, csak az nem adja meg neki, ki ezen hatalmas nyelvben jártlan.

Okos. De minek vennénkbe, olyan idegen szót; melly meg van magyarban is, és pedig ország szérte esmeretes. Így hát a' Magyar nyelvet nem sokára ki fordítjuk, és szépíteni akarván olyanná tesszük mint a' fordított hurka.

Kolomp. Tehát nem mondám hogy lakom körül a' Magyarban is esmeretes.

Okos. Tsak olyan Magyarok azok mint Kolomposi Uram, kik se Magyárul igazán, se Tótul tökéletesen nem tudnak, így hát kéntelenek egyiket a' másikkal töldezni.

Kolomp. Dasz bitte ich mir aus! Igen sértekeny hanglás, egy Magyar íróra nézve. Engem az egész Honn nagy Magyarnak elismér. A' külhonn pedig Magyar Aeszthesisz teremőjének vall.

Okos. Mind értetetlenek azok, talán azt se tudják mit beszélnek.

Bugaczi. Nagy indiscret grobheit ez!

Serkési. Szendétlen vakmerőség!

Bugaczi. Ki ne bocsásson száján több e' féle pórhoz illő példázolatot, külömben mind hármunktól félhet.

Okos. Tizenhat jelenlétében is megmondom, a' mit mondottam. Zsákban Matskát

árulni nem szokásom. Az Urak mindyájan kortsók, abajdótzók, ritsetek, öszvérek Nemis talállok nevezni való szót, hogy igazán kifejezzem mivoltjokat.

Serkési. Én is é?

Okos. Az Úr is a' többivel egygyütt.

Bugaczi. És én?

Okos. Hasonlóképpen.

Bugaczi. Protesztálok 500 forintig ha mindenem eladom is.

Okos. Ezerbe is lehet.

Bugaczi. Hah fogjuk meg! (*neki mennek*)

Okos. Tsak lassan.

Kolomp. Nem! az impertinentet ki kell vetni, (*Serkésihez*) fogja meg barátom Uram az üstökét.

Serkési. Ki vele! (*Egymást húzzák vonnják, s hajon fogva kimenelnek*).

(*Kortin le esel*)

M á s o d A c t.

Első Scén.

(Kortyándli szobája alkonykor)

Kortyándli. (monolog)

Ime, milly dicső a' pompás nap terülő sugárinak pirja: Ime miként villog Hesper az egeknek gyönyör ernyőjén! Ah egykor az én szívem is tágasbb örömtől éledez vala! — De most; ah most? — potyognak hiszelékeny szívemnek búsongó könnyüi. — Melly boldog, kinek gondja, kéje mentt az efféle bajoktól, kinek melye nem szí vala be olly leget, mint az enyim; mert az ő zavartlan óráji, Napji, Havji, Évji szendén folydogálnak egész indúja bústlan: de én nem vagyok nyugodtt a' Napfényjén, kénytlenség, álmtlanság, szorg, aggodalm öszvelegyülve uralkodnak rajtam. — Ah! vajha látlan, ismértlen voltam volna, most bizonyjára bánatlan töltném napjimat, 's vertlen volnék. — Kértem már Istent; tudom látja kínomat, kérem most is ölne meg. — Magamon kívül vagyok ha eszembe jutnak muzsikális, 's fűlmile zengési. De vallyon nem meghalté öné nekem? meg, bizonyjára meg. — És én? — élek? — Nem, nem élhetek nélküle, elszakasztom fonálját éltemnek, örömet megyek az örök szomor setét sírbe, mint sokkal kínosbb életet élni. —

De hogy vessek véget éltemnek? — Önn gyilk-
lóm nem lenni akarok. Inasomnak kell ez
actot felválnai, inkább ő, mint én rajtam
legyen a' kímulás büne. Baj bajt tetézi,
melly szét szaggatja valómat. Helikonra
sem juthatok többi bajtársimmal. E' szent
célnek elérésétől is meg vagyok fosztva.
Nem nyerhetem el a' Honn nyelvének csino-
sításában tett fáradsásim jutalmát. Ennek
mind öné az oka. Öné mind ezeknek tévönéje,
— ah! — oda — oda vagyok! (székre dől)

Másod Scén.

Latzi. és Kortyándli.

Latzi. Az Istenért! Ts. Úr mindjárt oda lesz!
Ne hagygya magát, illetlen egy férjfiúhoz
olly gyenge szívűnek lenni, van a' világon
több lyány is, lehet benne válogatni mint
a' vad körtében.

Korty. Nem férhet ez az én érzelmeme-
hez, valamint egy szívem, úgy csak egyhez
vonzó. Halál! Halál! egyedül csak a' halál
segít vérző szívemen.

Latzi. De hogyan lesz Ts. Úr önnön ma-
gának gyilkossa? ha meg öli magát; nem
lesz betsületes temetése, a' Hohér, vagy
a' Tzigány húzza ki mint a' dögöt, pedig az
okos, 's értelmes embernek holtautánról is
szükség gondoskodni.

Korty. Legyen akár miként, áldozatja
leszek a' hív szerelemnek. Azt magamnak
éppen nem rosszalhatom, hogy a' Natúr illy
finom, és gyenge érzelmekkel áld vala meg. —
Olly szerelm karján képzlém magamnak ö-
lelni a' köszívű szüznét, hogy tűz melyem-

től ált fog hevülni; — de most tapasztalom, melly sokamba került! éltem forg koczkán kegytlene miatt. Latzi tégy jót velem; végezz ki e' világból, hogy a' más világon minnél előbb el mondhasam a' nagy Díjzó előtt e' földön füstbe mentt minden reményemet, hogy ne kellessen ott nélkülözennem, mivel itt élvem nem lehetett.

Latzi. Mit akár tehát a' Ts. Úr? talán azt hogy megfojtsam, felakaszszam, megöljem, vagy a' toronyját kinyomjam? Talám csak nem akar erőnek erejével gyilkossá tenni. Ha a' Ts. Urat megölöm; magamat is meg kell gyilkolnom; külömben az Országban meg nem maradhatok épen.

Korty. Secret kell mindennek történni, hogy mint te, mint én mentek lehessünk a' gyalázattól. Minden iparunkat arra kell dirigiroznunk, hogy az egész Város inpraegnálva legyen azon hírrel; hogy a' sok keserv terhe alatt lett vége öröm jövődöt ígérő éltemnek.

Latzi. De kérem az én jámbor lelkemre fog szálni a' Ts. Úr vétke is, ha gyilkossá leszek.

Korty. Kötlevéllal is bizonyítani bátor vagyok, hogy az e' féletől tartanod semmi órázatban nem lehet.

Latzi. No jól vagyon. — Tüstént itt lesznek. *(elmenel)*

Korty. Menel — igenel kéresemnek. — Áh, nem dereng többé élvem regje. *(bús lag gondolkod)* Arkádiában én is benn születtem. Öröm jövődöt ígért örzangyalom, de kegyetként eloszla a' lég üriben. — Kivedlesztetem magamból! — Létalakom tűz alakká vált, melly elégve végzi be virány pás

lyámat — de jön. Ah, nagy egek adjatok erőt!

Latzi. (Bejön; fejsze a' kezében) Ts. Úr! ha olyan nagy kívánsága volt, és van meghalni, ime eltökéllem magamat, megkönyörülök nyomorúlt életén, 's megteszem az utolsó szolgálatot. — De előbb készüljön a' halálra.

Korty. Ne tréfálj ember! vigyázz nem kell hirtelenkedni e' cselekménnyel.

Latzi. Sőt sietni kell az ilyen föbenjáródologgal; mert ha restelkednék, valaki rajta érne, akkor a' Ts. Úr életben maradna. Azért is térdepeljen le — gyónjon — azután evvel a' fejszével mint a' Bikát agyba ütöm. *(Méregeti)* Így ni!

Korty. (Rettegve) Tudodé kivel van dolgod? hagyj békét, — gondolkodnom kell.

Latzi. Tsak rajta! tartsa a' homlokát. — Ne szaladjon? bátran illik meghalni.

Korty. Jaj a' szent csontom *) is reszket féltemben.

Latzi. Jön valaki! tsak hamar, tartsa keményen a' nyakát, addig el végzem még be jön *(Kortyándli szaladoz Latzi kergeti)* Tsak bátran, katonássan viselje magát, még ma vatsoránál éri Pilátust. *(Újra fel emeli a' fejszét, 's ütni akarja)*

Korty. Tiltom magam! élni akarok még ma; holnapra halasszuk a' halált.

Latzi. Nem! — Jobb ma egy veréb, mint holnap egy túzok, most leg jobb leszsz elvégezni, holnap osztán a' Ts. Úrnak se leszsz rá gondja, én is más munka után látok.

---

*) Os Sacrum. Kereszt tsont, egy Új Magyar aztat Szent tsontnak méltóztatott nevezni.

Korty. Most láss azon más munkamív után.

Latzi. Nem! tsak rajta (ütöni akarja.)

Korty. Jaj ne próbáld tenni! (kergetelőzőn, azonban be lép *Bojszi*)

Harmad Scén.

Bojszi, és az előbbie.

Korty. Barátom! kedveltem! mencs meg e' semmire való gyilklómm lenni akar.

Bojszi. Micsoda? — gyilklód? az lehetetlen.

Korty. De az. —

Latzi. A' Ts. Úrnak volt nagy kedve 's akaratja meghalni, én tsak kérését sőt parantsolatját akartam ezen fejszével tellyesíteni, de nagyon fázik tőlle, jobbnak vélte holnapra halasztani.

Bojszi. igaztalan a' mit beszélsz; talán pénzvágyból akarád ezt a' hallatlan nemhív-
séget végbe vinni.

Latzi. Nem mondtam é, hogy bajba kever a' Ts. Úr? még utóljára rám fogják, hogy a' kintsiért akartam fejbe ütni, holott egy istránggra valója sints.

Bojszi. Nagy Szamárság volna erőszakkal kimúl-
ni a' világból.

Latzi. Már most ezt hogy értsem? a' Ts. Úrtól é, vagy én tőlem volna szamárság?

Korty. Hord el magad előlem, nem érted a' tréfát.

Latzi. De hogy nem értem — én is tsak tréfáltam a' Ts. Úrral.

Korty. Mennj láss a' magad mívjéhez (Latzi el).

Bojszi. De valóban mi történet ez? minden valómat meg rázza, mulatságnak az e' féle act igen sok.

Korty. Ah barátom! a' leg nemszerencsésbb teremtmény az ég alatt! Hasztlan valának minden iparjaim, hasztlan minden fáradsásim; meg vagyok vetve attól, ki egyedülreményem vala, ki által ah! Poetává lettem, kinek vélt szerelmétől lettem a' Magyar világ előtt ama híres lantos költővé; magamon kívül vagyok, midőn eszembe jut durva rólam való lemondása. Ah szerelm! te vagy ok nemszerencsémben.

Bojszi. Ez nem mindennapi eset; de környülményesen add előmbe, talán segélyed lehetek.

Korty. Imenézzd! (*Czenczi Levelét át ad a*)

Bojszi. (*Elolvásván*) Szörny inconsiderabl cselekmény. De barátom légy jól, mint Lantos úgy képzeld magadat: mert a' lantost nem játszi kény vonzogatja mint a' pórt, kinek hiú gőzén vakon csügg a' közlét; hanem egyedül a' szép nagynak felséges hódolatja érinti indútól megmelegedett melyét. — A' Lantos szeret, ha bár az imádott drága lényt kerülni kinteti is a' sors kemény tilalma. — Végre mégsem marad jutalmaztlan igyekezete; mert ön áldozatja lessz csendes jutalma.

Korty. Ah! érzelmim majd ezek. Adj több bátrát is kedves, ismét fényleni kezd régi szerencsém derűnnyéje, tisztább leget lácczatok be szívni megszorúlt melyembe, melly által tisztán tágul.

Bojszi. Fény alakként térendenek vissza ködös pillantatid, csak mint Lantos élj a' szerelemmel.

Korty.

*Korty. Úgy fogok élni; mert Lantos va-
gyok. (Énekelnek, mellyet halván, Latzi fellé-
pik, és halgatózik)*

Nem játszi kény vonzogatja

Lantos meleg kebelét;

Mint a' pórt, 's nem tsügg a' közlét

De szép, 's nagynak hódolatja.

Bátor nem hű karral ölti,

Ki egykor fenn igére,

Mirígyt sujt küzdő sebére

Poharát keservvel tölti.

Még is szeret bár tilalma

A' sorsnak önét kerülni

Kénteti, e' mellett kesergni

Önn áldozatja jutalma.

Mindég csendesbb magányra jár

Pályája göröngy vadonán,

És jóslélke villanatján

Édelgő báj jön nem kár.

Mosolygva tűn ideálja

Érzelme lágy körében

Szentesül; és szelíd néztén

Az ég nyíltát csudálja.

Édes titkának frigyesül

Jegyzi őt, 's tisztább tetőkre

Nyúl a' ró'sa pálya, 's erre

Vidám alkal népesül.

Imádtan kiért hevüle,

A' hívet, szép virányokon

Dicsőn látja, nem komordon,

'S mint lepkény lebdes körül.

Tévedez remény ságára
 Szent lángban, az érzemény
 Titkos hullámin, 's kéremény
 Nélkül létesül édes valóra.

Latzi. Hej pajtás be furtsa ének! se füle, se farka, száz esztendő kanverébnek, hátul van a' farka.

Korty. Gantz helyen vagyok, idv neked kedves, hogy illy tanódával mérész bátrát adál, hogy reáemlékeztetél lantosságomra. Nem is úgy szeret a' Lantos mint a' pór, őtet nem földi ösztön az a' mi kénsetti.

Bojszi. Hogy Czenczi illy bárdolatlanról ad wondvala le, az neked igen fel ne essen, mert kecsőbb szüznének juthatsz jobbához, kinek polílt szíve, lelke méltó szépen kelt, 's kimívelt bájoló deliségedhez, kinek fohászait utánnad több ízben eszre vevém.

Korty. És ez igaz?

Bojszi. A' legvalódibb igaz.

Korty. (Álmélkodva) Almodok é, vagy émek? én a' legnemszerencsőbb teremtményből, moment a' legszerencsésbb! — Jer barátom, a' szerelem ismét felújúl bennem, íme már részegülni kezdek édjeitől. — Jer tégy legholdogabbá az ég alatt.

Bojszi. Bátor nagy vágyam volt, 's van is érte, de még is neked hív barátomnak ált engedem jobbát, pedig olly qualitatekkel ékelt szépnét lehetni bírni; közelebb állok magamhoz, minthogy ezt bátor legyek állítani; menyei idvesség.

Korty. Köszönet barátom a' Complimentért; ezer hála neked ezen hív baráti szívedért! De qualitätjeit tudasd velem, nagy vágyam van tudhatni. Ah! ha megegyeznek az én prietátjeimmel!

Bojszi. Kimívelt szép lelkű szüzné, Poëtria, a' mi több a' nyelv dolgában jártas, és neolog.

Korty. Egek! magamat látom tulajdoniban. Őnéjé, vagy senkinéjé jobbam.

Bojszi. Jöjj tehát barátom! vizitet te gyünk neki.

Korty. Jer! — de ne féltékenykedj ottlétünkben. — Mennjünk, a' legszebb jövődöt ígérő reménnyel telve. (*menelnek*)

Latzi. Elmentek. — De ha még eszelősebben térnek vissza, mint az előtt voltak, már akkor meg nem maradok velek egy telken. Még is jó most ketten vagynak, meg ölhetik egymást, 's nem lesz szükség ismét fejszével forgolódní agyatlan feje körül. — De ezer a' szerentsém, hogy hirtelen fejbe nem ütöttem, már most talán a' tömlötzenben pislognék, pedig nem nagy kár volna az élhetetlenért. — No ugyan meg vagyok verve Úrral! Testamentomban hagyom minden tsimotáimnak, hogy bolond Urat soha se szolgáljanak, mert úgy nekik is, vagy bolondoknak kell lenni, vagy pedig veszedelemben forogni. — — Tsak szerelmes ne volna mind türhetőbb volna; de olyan mint a' kutya, melly minden ebbel össze ragadna. Erre is, ha egy lányreá néz, már magán kívül van, anélkül, hogy igazán szeretne, vagy szerettetne. Ime mióta nálla vagyok negyedik historiája ez. (*elmegy*)

Negyed Scén.

Kolomposi, Schelmeczki, és Kabak.

Schelm. Sok impedimentemek vagynak előttünk, mellyek hátrálják célunk elérését,

de türjünk, 's minden erőnket oda fordítsuk, hogy útunkat könnyűvé tegyük; — minden nagy hason munkával megy végbe, ki elcsügged, dicst soha sem érdeml, azt mondja Horátz: qui cupit optatam cursu contingere metam; multa tulit fecitque puer; sudavit, et alsit.

Kolomp. Mennyi elleneink voltak, sőt vagynak ma is a' nyelv ügyiben, de minagy lelkűen e' szent düh mellett megmaradtunk, a' nyelvet csinosítjuk, a' hol szűk bővítjük, a' hol híjas megjobbítjuk. Ha engedtünk volna; nyelvünket ezen eredeti gyönyör alakban nem néznők.

Kabak. Most van nyelvünknek azon Epochája, mellyben már a' fentebb Klassziszú finomabb társaságokban is élhetnek vele. Ez előtt csak a' Csikósok, gulyások, 's parasztok szájába való vólt. — Mi nem fáradható iparjaink által vittük ezt végbe; sok rossz gallyaktól megtisztítottuk; szóval grammatisch correct nyelvét átváltoztattuk.

Schelm. Meg kell magunkat különböztetnünk a' pór sergtől; ha pedig így nem tennők; 's az efféléket nem tisztelnők, a' pór serg közé tartoznók, vagy othonn maradtaknak mondatnók.

Kolomp. Miként van tehát az ügy eddig is? nem másolta é meg valamellyik szándékját?

Schelm. Mind keménnyen megmaradt, az egy Kortyándlin kívül, kinek nemszerencsés este tudva van előtted; az egész ember oda van, hasonló a' fájdalmas képhez, teste a' fára feszített nyúlborrhöz, ki ez előtt első bajnok volt köztünk, azt egy kegyetlen szűznének hiúsága egészen megalacsítja.

Kabak. Kortyándli se vonja el magát, kész ő értünk 's célunkért minden extrámet eltérni. Azért távol barátunkról is jól ítéljünk, hogy a' jelenek előtt, a' nem jeleneket is bötsíteni láttassunk.

Kolomp. Igaz, Kortyándli egy nagy lelkű Neolog, ámbár érzelmét fenekestől felforgatva leli; még is mind ezeket megvétvén igenelni fog kérelmünknek, és az egész véle történt dolgot, egy theáteri scénnek nézendí.

Schelm. Még volna egy, kit bátor vólnék ajánlani, Gondos Istványt; ez minden tudományokban jártas, a' nyelv dolgában pedig indifferens, tehát úgy fénylik nekem, hogy neológgá könnyen válhat, mi ha megtörtén, és mi ha meges, nagy oszlopát leli benne az egész neologyizmusz.

Kolomp. Az embert van szerencsém esmerni. Nincsi félig szerelmes bele; de egészen kellene; mert annyi tekélyményt, nem minden mostaniakban lehet találni. Ha velünk jövend, örvendni fogok.

Kabak. Ha meg hívjuk, reménylem, meg nem veti kérelmünket.

Schelm. Nagy kívánja van velünk jönni Helikonra. Az egész eggyesületnevében tudtára adom, 's meghívom az útra. Eleve mondhatom felőle, hogy ő ezen kornak egy kedvencz Arkásza.

Kolomp. Jelenléte társaságunknak díszére vál.

Kabak. Megérdemli Bojszi is az egész eggyesület nevében való meghívást, — bátor már nekem privát megígéré eljövételét, még is szép lelke, mívelt elméjének szüleménjeiért, kötelesek vagyunk ezen tiszteltetésre.

Schelm. Ő, az igaz, olly eredeti gyönyörrel adja elő a' nüanszeket, hogy tétovázni kell magának a' mindenható anyának, ha valóbb, 's hívebb alakban tudja é önmagát elő teremteni. Azért ezen Comissziót is magamra vállalom, képzlem örömét, melyet érezni fog, ha elejbe terjesztem vágyunkat.

Kabak. Kik tehát öszvesen? igen vágyom tudni.

Schelm. (*Kolomposihoz*) Barátom mint Vezér, Bugaczi, Kortyándli, Kabak, Serkési, Bojszi, én, és Gondos, mint annyi Hősi a' Magyar nyelvnek, kik szép vágytól lelkesítetvén a' leg nagyobb vitézséggel, bátrul léptek fel a' csinosítás csata homokjára, és a' sok előítéletek ellen mindenkor diadalt nyertek. Tett, — Szózat, — Hang, — és kép művekben. A' mit Ők jól tudván, 's tekélen meglévén győződve magok nagy érdemeikről, lángoló tűzzel égnék. Helikonra jutni, hogy ott fáradsások jutalmát elnyerhessék, mit a' Honn jelenkorig eltagada tőlök.

Kolomp. A' Nagy Díjzó ott nem hagyja jutalmatlan az érdemt, bátor a' rény önmagának jutalma.

Kabak. Én ezen vitéz társaságnak csak Hadroncza, ha valamit végbevitem; szerénységemnek az legnagyobb zsoldja, hogy ezen útra a' többi bajnokok közt szerencsém lehet versent menni.

Schelm. Mívei mennyiével megvan eléglve a' Redactió, és a' Józanabb rész; ezeknek pedig meglegedések már annyi, mintha az egész Ország tapsát vette volna. Annyival inkább, hogy göröngyös pályán kelle a' célre törekedni. — De múlt az idő, elkell járnom hivatalomban; legelőször is Gondos Ist-

ványt szállítom meg, 's addig is, még Bojszit meghívjam ide útalom. Barátomék tudaklják, és az által ismériék meg qualitátjeit, vegyék ki sentimentjét, ő ugyan a' legde-rekebb férjfi, úgyszólván Universál Genie; minden jót lehet tőle várni.

Kolomp. Jó tanács! azonnal a' cultura, 's nyelv ügyéről fogom tudakzani.

Schelm. Óh bizonynyára egy értelemben lesznek; két Universál Genie megszokott egyezni. De megyek — alázas szolgálok.

Kolomp. Gehorsamer diener. (*Kabakhoz*) Valamelly Véd Patrón látszatik segíni igyünket, a' sok fondorok ellen. De rengni kezd borongni akaró napunk, 's gyöker alakként kezd igaz valóra csírádzni. Ha eljutunk Helikonra, kicsinbe hagyom az egész tájt miniatüroztatni, ha mindjárt sokamba kerül is.

Kabak. Minden jól megy — csak az egy Kortyándli barátunk a' múltkor majd nem örjögő kétben zajlonga. De nagy, 's felséges marad ő, a' nemszerencsében is, mert az ő elméje, a' legfinomabb Metaphisiszi elme, de szíve a' legérzékibb; úgy hogy felzúdúlván érzelmei, a' legnagyobb tusa által vehet győzelmet elméje.

Kolomp. Igen sok a' mit kiálnia kell, és miért? egyedül, mert újító, a' szépet, nagyot szereti. Jobban tecczik Czenczinek a' bodza furuglya rekedező tónja, mint a' Zongorának jól szavolt zengése. Ez megvagyon még nagyobb részében nemzetünknek, sőt azokban is, kik magokat mívelteknek vélik; nem csudálni lehető tehát annyira egyszerűen ezen hibát, kinek szellemét tömve találom előítélettel.

Kabak. Ha Geniem megnem mászlódott volna, azonnal epigrám, 's gúny által álnék

bosszút érte; de mióta bor, 's kupidó öszvesküdt erővel vezérlik indúimat, azóta csak parányi dalt zenghetek tüzemben; de vigat, és szerelmest. Tejosz hajdi kecses énekesét képzlem magam valójában.

Kolomp. Ohajtanók, hogy több művelt-lelkű lantos támadna köztünk, kiknek munkáik nem csak az alklassziszú emberkéket, de a' gyalúlt elméket is gyönyörrel tölténék bé. Csokonay ugyan lyrisch költő, de többnyire, a' gulyások szájához illő. Orczpirral olvasom sokszor neveltlen kifejezéseit.

Kabak. Oda erányoznak mostani józanabb tudósaink, hogy a' finomabbak közzé is behozzák nyelvünket, hogy így megtörödvén, alkalmasok legyenek a' rajta írt poémák, a' finom elmék mulatásokra is, mit nagy örömmel tapasztalunk Aurórában, Hebében, Aspáziában, *) és a' szép litteraturai ajánlékban. Otttecczik fel millyen kimívelt nyelvünk már, — 's melly derék, és számos költőkkel bővkedik nemzetünk! ? — Nem is minden érti benne lévő fellengős, ideálon-gós, és phantasztlángós mondányokat, Gnómákat, és Novellákat; De hogy az alnép is ércse, a' tudós nyelven írt sublim gondolatokat, nagy kisségekre volna az a' Paireknek. (*kopogatnak*) Herein! (*Gondos fellépik*)

Ötöd Scén.

Gondos, és az előtteik.

Gondos. Alázatos szolgájok.

Kolomp. Ah örvendek, hogy láthatom! különös méltóztatás maga megalázása.

---

*) Natura non agit per saltum,

Gondos. Méltóztattak meghívni Helikonra úti társnak, melly erántam való tiszteletjekeket szívemből köszönöm.

Kolomp. Mi különös szerencsénknek tartjuk, haszövetségünkben Uraságodat tisztelhetjük, reménylem, hogy tellyes Contentumát fogja találni e' társaságnak minden tagjaiban. Mert a' mi körünk igen kicsiny — kevés jó — de még kevesbb rossz fér belé. Azért mint derék; barátunknak képzelje fejenként a' jeles férjfiakat.

Gondos. Hogy azok között nekem is helyem van: különösen örvendek.

Kabak. Nem készit minket valami hiú képzelmény ezen útra, hanem az, hogy Phoebosz által ígért bajfakoszorú száljon fejeinkre, mit a' Honn mind eddig elhúza tőlünk.

Gondos. Igen helyes tzél.

Kolomp. Ki a' Nemzeti Cultúrán minden iparral erőlköd, fénykoszorút érdeml.

Gondos. Főképpen: ki igaz útonn törekezik nemzete tsínosodásán.

Kabak. Bizony nem lehet igazbb, valódibb utat csak képzelni is annál; mellyen a' nagy érdemű Neologok kezdék pályájokat futni; mert nemzetünk, 's nyelvünk ezen Cultúráját, mellyel ma fénylik, mind az ő vaszorgalmú igyekezetjeknek köszönni lehet.

Gondos. Ha nyelvünk, 's Nemzetünk tsínosítását gondólóra vesszük, nagyon kezd kitérni az igazi pallérozottságból. Sok maszlag van már keverve mézzeink közzé, nagyon szaporodik a' tövis nemzeti virágjaink között, melly már olly kemény gyökeret vert, hogy kiirtására nagy fáradság, 's bosszúság kívántatik. Fájlalni lehet, hogy nemzetünk kimívelését, nem igaz Magyarok, hanem jöttment, se hideg, se meleg emberek bi-

tangoljak, kik idétlen igyekezetieik által egészen semmivé teszik a' nyelvet, vele együtt a' nemzetet.

Kolomp. Hogy érti ezt Gondos Úr?

Gondos. Értem a' nyelv, és szokásrontást. Némellyek annyira elkortosították a' nyelvet, hogy lehetetlen érteni írásaikat; némellyek se szokással, se a' Nemzeti nyelv természetével nem gondolván, idegen szokásokkal, idegen természetű nyelvet faragnak.

Kabak. Jaj barátom! erre bennünket magyarokat igen gyakran kész nyelvünk szükségére, azon felül tudnunk kell írónak, újszólás módokat gondolni, és más nyelvekből is virágokat kölcsönözni, főképp költőknek.

Gondos. Nem a' nyelv, hanem azon írók eszéknek szüksége az oka; mert ők törzsköös magyarok nem lévén, nints természetekben a' magyar nyelv, ámbár ha azt tudnák is, idegen Románokkal, s ideákkal fejeztele; midőn írni akarnak, azon idegen képzeleteket (nem értvén a' nyelv természetét) magyarul ki nem mondhatják, és így kénytelenek számtalanszor kifordított szóllás módokkal élni, a' nyelv szükségét vetvén okúl. Az új szóllásoknak a' nyelv természete szerint kell megesni, lehet más nyelvből is virágokat költsönözni; de nagy figyelemmel plántáltassanak által, ne hogy nálunk elszáradván kóróvá váljanak, a' mint van eddig a' szóéletlőkkel, és újítókkal, kik ha felakadnak, a' Levegőbe, Árménbe, vagy Egyébtőbe szorúlnak szavakért.

Kolomp. Áh barátom! így érezni nagy előítéletes hiba. Tapasztaljuk azt mi írók, kik az idegen litteratúrákban is jártasak vagyunk, pirúlnunk kell több ízben magunk előtt, hogy a' legszépebb gondolatokat, a-

zon eredeti gyönyörrel nyelvünkön ki nem mondhatjuk.

Gondos. Az olyan író, ki még gondolatját se tudja előadni azon nyelven, mellyen írni akar, jobb hogy Kothentz fala alá fekszik, hol a' Tisza partját legjobban szag-gatja; mert utóbb is tsak ízetlen, 's érthe-tetlen szóösszzerakás leszsz munkája. Soha egy igaz Magyar sem panaszkodott a' nyelv szüksége felől, megmutatták már több íróink jeles munkáik által, hogy lehet írni nyelvünkön, tsak elme, és érzés kíván-tatik hozzá, kibén pedig érzés nints; hanem idegen könyvekből akar szerezni, ne írjon, mert katzaj, és bószsúság tárgya leszsz.

Kabak. Az semmi; írjunk, még pedig so-kat, majd a' jövődőség által látandja a' sok közt mellyik a' jó, mellyik, a' rossz; kön-nyű lessz osztán a' sok készből választani.

Gondos. Írjunk; de keveset, és jót; mert a' nagy rossz munkának a' kofákon kívül senki hasznát nem veszi. Ezek a' nagy mun-kát örömet veszik, merttöbb vajat, papri-kát takarhatnak belé. — A' kis jó munká-nak betse mindenkor meg van.

Kabak. Jaj az embernek mindég igyekez-ni kell azon, hogy magára fényt szerezzen; ezt pedig legjobban megszerzi, ha magát 's nevét a' világ előtt esmeretessé teszi, a-kár honnan veszi a' fényt.

Gondos. Jól vagyon. De ha én világítok, minden ember meglátja ugyan, hogy én va-gyok; — de meglátja rajtam a' foltokat is, ha nem önnfényemmel világítok; tsudáll pedig ha a' magaméval.

Kolomp. Nekünk nem szégyen mástól köl-csönözött fényvel is fényleni; mert önnem-zetünkben fényre nem igen kaphatunk.

Gondos. Megvan a' mi hazánkban is minden, úgy mint másutt, tsak rá kell találni. — Vallyon ha kezemben lévő diót megtörvén, a' béléit férgesnek találtam, azért merjem é mondani azonnal másoknak, kik hasonlóképpen diót tartanak kezekben, hogy vessék el; 's mást keressenek: mert ámbár nem leltem ép bélüt, de más azt találhatott, 's meg is eheti?

Kolomp. Ha egybevetjük nemzetünket a' külhonniakkal, tapasztaljuk, hogy annyi íróink, annyi munkáink nincsenek, mint azoknak — azon kell tehát szorgoskodnunk, hogy az ő jeles munkáikat nyelvünkön beszéllő emberekkel is megismerjessük, mert ez által a' gusztusz nagyon terjed.

Gondos. Oktatlanság az írók sokaságára, munkák mennyiségére törekedni; kevés, de jó írók, helyes munkák adják meg a' tudományok érdemét. Hogy pedig ezek találtatnak nemzetünk számához elegenden; lehet tudni. Sokkal nagyobb betsületben volnának nálunk is a' tudományos munkák, ha a' számtalan kifordításokkal, áthurtzolásokkal, és a' semmit ki nem merítő mindenben kalánkodásokkal, be nem iszapolták volna Hazánkat, mellyek által a' rossz alávaló ízlésnek, mint a' serevény füznek hintették el magvát.

Kabak. 'S így barátom egészen kárhoztatja a' jeles idegen munkák fordítását?

Gondos. Eppen nem — tsak hogy a' magyar nemzethez, 's nyelv természetéhez legyen alkalmaztatva, ne hogy általok a nemzet is egész kifordított legyen. Követésre méltók itt a' Romaiak, kik a' Görög nyelvet úgy tudták, mint tulajdonokat,

még sem fordítottak, inkább hasonlóan törekedtek írni, a' mit el is értek.

Kolomp. Csalódik barátom, mert a' fordításban, azon nemzet képét szükség viselni, kinek nyelvén írt munkát akaratom nemzetimmé tenni. Innen van az, hogy én majd eldödi Magyar, majd Anglusz, majd Német, majd Olasz vagyok fordításimban; a' mit barátim nagy Universál Genienek neveznek bennem. De azért mindenütt Magyar vagyok.

Gondos. Universal ritset; nem is lehet másképpen nevezni a' mindenféle embert, ennyi nemzetbelivé akart Kolomposi Úrlenni; végre sehonnai lett, a' mi nyilván kitetszik kilentz emeletü filagoriájából is.

Kabak. Ez szörnyü megsértés, nem lehet türnöm.

Kolomp. Kitecczik, hogy Magyar, mert legkevesebb maga tartóztatása nélkül, a' legdurvább kifejezéssel illeti a' kimivelt embert.

Gondos. Az igazság, úgy gondolom nem durvaság; ám ha annak tartják, mit tehetek rólla; azt szokták mondani: Szolj igazat betörök a' fejed.

Kabak. A' legvilágosbb igaztalanság minden mondása; az Úr talán még Horátzot is való költőnek tartja?

Hatod Scén.

Schelmeczki, és a' voltak.

Schelm. Mi zaj? mi lehet e' szovalongásnak oka, mellyben látom barátom uraimékat?

Kolomp. Meg vagyunk csalatva. Gondos Úr, egy megromlott ízetű, benne a' nagylelkű józan Neologok legnagyobb ellenjét látom.

Schelm. (megilletve) Lehetlen!

Kabak. Minden principjeinkből ki akar forgatni, minden eddig tett fáradsásinkat hasztlan romlott phantasietől származott cselekményeknek alajtja.

Gondos. Nem is mondhatom másnak rendetlen írásait.

Schelm. Egészen megvagyok csalatva reményemben. Úgyvan az: az illy barátom ízlésű Magyarok, a' valóban nagy, és nemes íhletű íróinkat nem becsülik, vagy legalább a' hitványabbaktól megkülömböztetni nem akarják. Az illyek sohase fognak a' Poétai productumokban gyönyört találni; mivel a' jól idealizált tárgyak által a' szépnek, 's érzésnek igazi ideáljára felemelkedni nem tudnak.

Gondos. Nem úgy van. Megbetsüli, sőt égis magasztalja minden Magyar Nagy, és Nemes Írójit. — Nagyon is tudja azt a' külömbiséget, melly az illyen Írók, és a' hitványak között van, és nagy kedvet talál a' szép Poétai munkákban; de a' kifordítva idealizált tárgyak által, a' szépnek igazi esméretére éppen nem akar felemelkedni: mivel jóltudja, hogy hejjában keres ott valamit, a' hol az a' valami nintsen.

Kolomp. Eppen nem csuda: mert nehéz az ollyannak, kinek érzése nincs, az intellectueller Anschauungnak azon hátsójára emelkedni, mellyen a' szerzővel magát azon érzethe állícsa; ennélkül pedig a' költemények fennségét elnem érhetni. Az ollyak osztán készek magasbb íhletű költő-

inknek, bájos darabjaikat minden Poétai becsektől megfosztani, mivel érteni nem lehet. — De nem is minden konyha szolgálynak kell érteni az Aestheticai fennséget. A' dolgot nem isméri, mégis idétlen gúnyaikkal sértegetik!

Gondos. Felemelkedik a' Magyar is azon léptsőjére az intellectueller anschauungnak, érzi is azt, a' mit a' költő érzett, és éppen ezen pontban látja által az egész költemény alacsonyyságát. Hogy azon költők, kik magokat *magasbb íhletűeknek, józannabbaknak, Német ízlésűeknek* nevezik; megromlott ízlésű átalkodott phantaszták; méltán is fosztja meg minden Poétai betsülettől. Ha pedig az ember érihetetlen, már magában tsúf, mivel a' szépnek legfőbb tulajdonságai közzül való az is — ha mindjárt a' szerzője a' legmagosabb Aestheticai fennséget képzel is benne, hogy maga magát kijelentse, kivált az olyan Olvasónak, kit nem lehet konyha szolgálóhoz hasonlítani.

Kabak. Tudja azt Gondos Úr, hogy az lehet Poéta, ki a' képzelmények ideál világában él, és alkot.

Gondos. Nagyon jól tudom — de tsak akkor leszsz valóságos költő, ha a' real material világban is szintén annyit él, és alkot.

Schelm. Nagy praejudicium! nem tettem volna fel eztet felőle.

Kolomp. Kik Poétai érzékkel nem bírnak, azok alacsonyabb röptű poéták darabjaikban gyönyörködnek, mint Gondos Úr, és ótsárolják a' valódi szellemű Költőknek remek műveiket. De ezek a' pór nép társain természetl felül lévén emelkedve, bátran szálonghatnak etheri szárnyaikon.

Gondos. Kik Poétai érzéssel nem bírnak, azok nem Poéták. Senki sem ótsárolja Ovidiust, Horatiust, Virgyiliust, Gyöngyösit, Kisfaludy Sándort; mert ezek azok az igazi költők, kiknek remek munkájik tsudálva, 's édes gyönyörűséggel olvastatnak. De lehet fájlalni, hogy az újítók ezeknek epitetum-jaikat magoknak erőszakkal tulajdonítják.

Kolomp. Brávo! Most már látom, hogy jobban ínye szerint vagynak Gondos Úrnak az olyan írók munkáik, kik az alacsonyabb Popularitásnak annyira rabjai, hogy a' mi-ált a' jobb ízlésnek szabdáira legkisebb figyelt sem fordítanak, — kik nem érzik, melly szoros egybeköttetésben van a' jó ízlés, az igazi kimívelődéssel.

Gondos. Éppen az olyan írók tetszenek, kik a' közönséges szokás mellett is, a' jóízlés szabásait bámúlásig megtartották, kik megmutatták, hogy lehet egy értelmes embernek a' köznép száján forgó beszéd mód-dal is a' legfinomabb munkákat készíteni. — De koránt se gondolják azt, hogy azok vol-nának a' jóízlés szabásai, mellyek szerint az újítók idétlen darabjaik készültek, mert az nema' jóízlés szabása, hanem inkább ki-tserzett élheteretlen emberkének henye képzelő-dése.

Kabak. Ez a' hangzat nagy Contrasztot ad — köszönje, hogy nincs módiban a' Duell, különben ezen megalacsításért azonnal spá-déra hívnám.

Schelm. Barátom ne jöjjön tűzbe! Nem méltó, hogy magát felzajlongja; elég bün-tetés neki, a' jót, szépet, a' nemest nem látni.

Kol.

Kolomp. Úgy van, hagyjuk el e' kedvtelen textet, mennjünk a' más szobába. (*elmenek*)

Gondos. Ime ezek a' nemes, finom ízlelő, magasbb íhletű józan emberek, kik mindenben Aestheticát keresnek; magokat Consummatus Aestheticusoknak tartják; pedig azt sem tudják mi az Aesthetica, mit megmutatnak eléggé fertelmes munkájaik. — Most engem' Aesthesisből itt hagytak. (*elmen*)

H e t e d S c é n.

Júlie. (*tulajdon szobájában*) (*Monolog*)

Valami különös szerencse várakozik ma reám. — Ma Péntek van, 's éhomra ptrüszszen tettem, az éjszaka pedig álmomban egy igen scharmant fiatallal mulattam magamat. (*Nézi az Álmos Könyvet*) Az álmom igen jó, a' pénteki ptrüszszenítés pedig azt jelenti, hogy e' héten meglátom kedves szép Mátkámat. Most pedig az orrom viszket, bizonyosan kedves vendégem lesz. — Oh miként dobog a' szívem! telj egész váloom titkos szerelemmel. — Szerelem, szégyen, szemérem, mellyek bennem vagynak, felettébb való kínokat okoznak, szeretem Kortyándli Urat; de ő nem tudja, mert a' szemérem tiltotta mind eddig hajlandóságomat kinyilatkoztatni. — Az ő bájoló deliségének, nyájas udvariságának tulajdonítom azt is, hogy költész-névé lettem. — Vajha ő is hason érzékkel viseltetne erántam, én akkor a' legbolderabb szüzné volnék. — Ő néki is szerelmesnek kell lenni; mert igen fenn ír a' szerelemről. Érzés nélkül olly máguszi erővel lehetetlen

költeni. — De valljon kibe, az a' kérdés? — Ha más az a' boldog, akkor én a' legszerencsétlenebb. — Áh szerelem szerelem! te lesz orkoszom, vagy mennyországom! pokolnak mondanám, de az nem szép szó — szebb Orkosz mint Kabak Feri Úr mondja. — Már most is néha igen édes képzményekkel tölt tele vélt szerelme, néha a' legirtózóbb gondolatoknak szülő anyja fejében. — Melly nyugodt, ki virkorában a' szerelemtől nem bántatik. *(az ablakhoz megy)* Egek, mit látok! teste é vagy lelke? Kortyándli Bojszi Úrral ide jönnek, — Jaj már is elvagyok telve, hát ha még bejön — lehetetlen kiállanom. — *(kopognak)* Tessék!

Nyolczad Scén

Júlie, Kortyándli, Bojszi.

Bojszi. Kívántam kézcsókolására jönni a' kis-asszonynak. Ime Kortyándli barátomat van szerencsém felmutatni, 's ajánlani.

Júlie. Insperable szerencse nekem, hogy magát megalázza, igen örvendek.

Korty. *(Mélyen meghajtva)* A' kis-Asszony Angyali tulajdoni adták bátrát e' vakmerő tetre.

Júlie. Bizony tegnap a' Cassinóban neheztelék Kortyándli Úrra, hogy olly vadon viselé magát erántam.

Korty. Engedély kis Asszony! én nem igen jól mulattam magamat, ámbár majd mind noble személyek voltak a' jelenek, és a' Maszkok is igen nagy gyönyört szereztek a' paradízi órának.

Júlie. Az igaz: lehet olvasni arczvonásiból, hogy valami fekszik szívéen. De ugyan kilehetett az a' Tisztéöltözött szép asszony, ki a' maga sok rojtú arany, 's ezüst epauletteit nagy magának tecczéssel mutogatta?

Korty. Mivel ki nem rejtlett végig álruhájából meg nem tudhattam kilegyen. Hanem az a' Koldús Maszk, kinek csak szép haje, 's gantz fejer arczmaszkja vala, és alamisnául Czukkerliket kápot, Bojszi barátom vólt.

Júlie. Lehetlen! úgy tudta magát tartani, hogy ki nem esmerhettem.

Bojszi. Azt hiszem, mivel németül beszéltem, azért nem lehetete megtalálni igaz személyemet.

Júlie. Az Ugrányok is nagyon mozdíták elő a' vígságot. Mindenki a' Contentumig víg vólt, csak egyedül Kortyándli Úr mutatott szomor ábrázt. Igen csudáltam, hogy mindég Contradansz vólt, és még se tánczolt egy taktot is. — A' mi több, mindég az elábbvaló polgári lányok Conversatiojokkal distrahalta magát.

Korty. Mivel önék igen megvóltak vetve, hogy tehát mégis ne deszperáljanak egy kevés ösztönök vóltam.

Bojszi. Nem is jöhetnek önék velünk, egy Categórzebe.

Júlie. Hibázott, ki billieteket küldött nekik.

Bojszi. (kiveszi az óráját) Négy óra: menem kell a' Redactióhoz, alázatos szolgálók. (menel)

Korty. Az egész Cassinó mintegy Comet elenyészett.

Júlie. De éppen nem vólt content nyilván lehetete tapasztalni vonaljaiból.

Korty. Érzelmim felzúdúlva érzém, melyek nem hagytak vígnek lennem.

Júlie. Hogy Kortyándli Úr kedvtlen volt, az engem igen nyugtalanított.

Korty. Ah imádott Angyalné! Nekem egy díszelgő vágy feszülöngteté keblemet a' kis asszony ellenében. Közelebb állok magamhoz: ez az oka elvontomnak is, ne hogy eláruljanak vonzodalmim.

Júlie. Kár volt rejtelkedni; elfojtott indúlval. Ömledező szívvel, és érzelemmel fogtam volna viszonzolni, én az Urat becsülöm.

Korty. Júlie! Angyali Júlie! tán hív önnáldozással hajlongsz reám? — szívemet adom jutalmúl, kissebbet nem érdemlhetel nagyobbat igen. Te érzést ajándékosz nekem, melly által újonnan zenghetem mezei flötémet.

Júlie. Te már a' mezei múzának avattja, nem fogasz tőlem futamni, sőt inkább szelíd énekkel szövölsz mennyet köredben.

Korty. (*Letérdelik*) Eszek neked örök hívseget, (*felkelik*) végre bődög vagyok, nem szükségesek már több új meg új alkvasok, be vagyok már írva koteriednek lajstromába, nem marczonglja többé e' szívet semmi bú, semmi keserv. (*Júlie elkezd énekelni*)

Júlie. Nyugtót ért zajló kebelem,
's nyugtalan szívem,
Virkori édjeim lelem
benned én hívem.

Korty. Előtti sok fájdalmimnak
Nem vala mássa.
Nagyja vélem bántalmimnak
Siromat ássa.

Júlie. A' Szerélem karján veled
Gyönyör Napjimat
Töltöm, 's velem elfelejtled
Kínos bajimat.

Korty. Most nincs vége örömemnek
Nincsen szünete
Most mindenféle kedvemnek
Nagy a' kelete.

Mind ketten. Élünk tehát vígalmakkal
Egymást ölelvén
Sírkertünkig nyomorokkal
Nem terheltetvén. (*elmennek*)

Kilenczed Scén.

Kolomposi, Schelmeczki, utóbb Kortyándli.

Kolomp. Mindenfelől a' rossz. Ha magasbb érzésűek nem volnánk minden kedvünket elejtnők ezen úttól. De a' nagy lélek minnél nagyobb erővel nyomatik, annál jobban mutatja ki magát.

Schelm. Minden nagy hason erővel vitétik végbe, azért barátom csak készüljünk. Bojszi nagy örömmel fogadván hívásomat igenelt kérésünknek, ő foglenni Zászló vivőnk.

Kolomp. Az igen derék.

Schelm. Ő egy solid ember, a' Culturának fenntebb gráduszán állván, igen kedveli a' fenntebb nemű míveltebb nyelvű munkákat, mellyekből gyönyört tanúsággal merít.

Kolomp. Mert nincs tele előítélettel mint Gondos; aber wirklich Barátom Uram! jlesen megcsalatott véleményjében, a' kit in-

differensnek tartott, legnagyobb ellene a' gusztusznak. Azt ugyan megkell engedni, hogy tudományos; de míveltlen, 's durva lelkű; a' pór sergtől éppen nem különz ízlésére.

Schelm. Abból ne csinálj vétket, hogy így megcsalódtam ítélvemben; mindenkor színelte magát magasbb gondolkodásúnak. Poétai darabjainkban, kivált Ideálokban — Resignatióban 's a' t. helyes mulatságát lelte; de hogy most egyszerre illy alávalóságra vetemedett; nem lehet nem eléggé csudálnom. Nagy példázolat; hogy a' közömbös ember mindég hajló az ellenre.

Korty. *(hirtelen fellépik)* Barátim fogjatok meg! jaj azonnal odaleszek! Én a' legboldogabb izsé! jaj oda vagyok! nem bírok magammal a' nagy öröm mindjárt megfojt.

Schelm. *(álmélkodva)* Milehet ez? barátom vigyázz egészségedre, ez által nagy veszélynek teszed ki személyedet.

Korty. Ah! *Nichts ist süsser, als die Liebe wenn sie gut getroffen ist.* — Öt qualitát foglaltatik ezen mondásban, melly Angyalnémben mind megvan. Jaj — szívem! az öröm egészen elfojtja.

Kolomp. Hogy van ez? múltkor a' legszomorabb ábráz, most pedig a' legvígebb arcz. Mi lehet ezen repent változat fő oka, meg nem foghatom.

Korty. Ellen szerelmet lelék Jüliében, mellynek édjei az előbbi keserveket gyököstől kiirták szívemből. — Szellemjeink egészen sympathizálnak. Gigászi triumph egymáson! — száműzetve a' Nyomor. Ah! barátim, együtt örüljetek.

Schelm. Hogyan van ez? bővebben add elő.

Korty. Örök hívseget eskénk egymásnak. Előbb a' Duna felfoly, elébb a' hegyek plánná válnak, elébb a' Nap Holddá vál; mint megszűnnjön a' mi meleg szerelmünk. — Őné a' legdelibb alkotmány, a' leghívebb szerető, legmíveltebb lelkű, nemének fénycsilaga.

Kolomp. Boldog barátom! Végre meghal-gatta a' meny főhászaiddat, megadá érde-med jutalmát. Júlie az, kinek körében szí-vod a' boldogító athmoszphert.

Korty. Äh! *Nichts ist süsser als die Liebe, wenn sie gut getroffen ist.* — Melly kellemteli vers ez! ebben mennyi foglaltatik: *Reichthum, Schönheit, Keischheit; Treue, Liebe.* Mind ezek megvagynak bálványnémben Jer-tek barátim érezzétek ti is jómat, vegyetek részt belőlle. *(menelnek)*

(A' Serge le görög)

H a r m a d A c t.

Első Scén.

Kolomposi, Kortyándli, Schelmeczki, Kabak, utóbb Bojszi, és Serkési.

Kolomp. Kedvelt barátim! Ime dereng Május regünk gyönyör koránya, győzelm a' fondorokról. — Maga Zeüszt jótéti nagysággal látszatik méltányolni igyekeinket, minden kész, csak indulnunk kell.

Schelm. Phoebusz ságár koszorút füzend fejeinkre; sok igaztalanok alacs tettnek vélik még most is törekedésünket, de nagyja kitünend, ha Helikonon a' Trónnál fognak bennünket szemlélni. Akkor reménylem, hogy balszellem által ihlett vad lelkek megszeliidül.

Korty. Lángítja ezen útra lelkeket Júlie önáldozatja. Öné szép, a' természetes dicsnek leánya. Áh öné egy földi Angyalné!

Kabak. Lehet barátom gyantani nagy örömedet, mert arczod ködhalványa elenyészett.

Kolomp. Az igaz; szédülő gyönyör hévvel fogadtatok egymást, ritka est. Nem de mondám barátom, hogy ró'sa pályád angyalnéje, az elveszett véltalak, megtaláltatik általak; és hogy gyász éjjü gyász napod; mint egy füst Nimbusz elfogtünni,

Korty. Valódi vatesz valál. — Bálvány-ném arczáira Heszperiszűz láng süt, 's rám vissza sűgárzó fényje egészen újjá teremt.

Schelm. Barátom ez csak a' dolg eleje; mivel még a' setét sejdűletben merengő kép nem fejlett valóra, 's csak lepőleg mozdultak azon pontra; hol édeni kellemkéji bájkecseitek kifeszelnék, és csak egyedül akkor lesz megeléglve fellegröpptü vágyod.

Korty. Ah, akkor menyei trónban képzelem magamat lenni!

Kabak. Mint tenéked rendkívül való örömed, úgy mi is nagy vígat találunk melyünkben, kebled hajdani kecsé újra helyreállott, 's bennünket szerencsétetsz jeleddel Helikonra való útunkban.

Korty. Érdemtlen vagyok e' Complimentre!

Schelm. Legérdemesbb; tudja a' mi társaságunk; tudja Kabak is kit érdeml dics. Annál nagyobb lehetmosti vígságunk, mennél magasbb szomorral vesztettük el minden hozzád való reményünket. Megmutatad, hogynagy lelkuen megtudasz állni mint köszáll a' legveszélyebb szélveszekben is.

Korty. Szerelmes barátim! Nagy buzgalmányt ád rám rakott dicstek, jeles incitáment még fentebb tettekre.

Kolomp. Ezer kerekcséktől függött a' te sorsod is mint a' miénk; de ezeket kedvezökké tettük fontos fáradszaink által. Már most te is mikéntünk bátran szóllamthatod *Oboadat*; mert legyőztük ellenünket. Nálunk a' rény legelevenebb kolorítja.

Korty. Szózatjaitok nagy enthuziázmusba hoztak, megyek barátim sonentlet írok, az úton énekelni fogjuk. *(tűzzel megy)*

Kolomp. Iszony érzékkel bír ezen ember, kevés szikra kell neki, azonnal mint a puskapor meggyúlik, s játzva terem tüzében.

Schelm. Fámóz költő már is a' szépebb Magyar világban, de ha egyszer előre kitör mint ő, mint Jülies szerelme, ákkor olly nagy tüzzel adja elő enthuziaszti álmát, hogy az aljabb pór; nagyját éppen fel nem éri, a' magasbb ihletűek pedig egész elragadtatással találják fel benne ritka gyönyörjüket.

Kabak. Olly Vátesz Kortyándli, ki az éjjli labyrinthet is napi tempévé átváltoztatja. Olvasóit önnbámulására nagyja által indítja.

Kolomp. Hogy Jülie így megbájolta nem találom különösnek, mert Jülieben nagy az individuell kellem, tölt avvala' mit mi Coquetterienek mondunk.

Kabak. Onkeljében is olly nagy a' báj, kit van szerencsém barátomnak mondhatni.

Schelm. Annál nagyobb szerencse Kortyándli Úrra nézve, mert ő ezen alkalmmal élven; minden igyekjét oda fordítja: pour faire le galant vis a vis de sa Maitresse, ez általmég tüzesbb, még híresbb költő lesz belőle, úgy hogy versei által mint Orpheusz lantjával a' keménysziklát is meglágyítja, folyamokat megállítja, vadakat megszelídíti. — (*Bojszi tüzesen fellépik*)

Bojszi. Barátom, nagy csalomány! talán a' lakatlan tartomány kietlenében nagyobb udvariságot lelhetni! borzadály futja minden tágimat, miotta a' nem várt esemény így megjátszott. —

Kolomp. Nagy Zeüsz! bizony ismét valamelly józantlan sérté meg lelkedet.

Bojszi. Meg — pedig igen.

Schelm. Kilencz Múzák segédelyt adjatok! A' ti *hív* tiszteletetek, e' sok rosznak kútforrása.

Bojszi. Csalatva van bennem minden avattatni akáró tudós, szégyenlek magam előtt álni illy nagy megalacsítás miatt.

Kabak. (Tüzzel) Szóllj! kialacsított meg? ki volt bátor megsérteni? azonnal, duellre hívom. — Ezentúl semmi profanatiot elnem török.

Bojszi. Szüntesd tüzedet, a' Redactívok megtagadják az ígért zsoldot, egyedül száraz dicsvágy vala a' zsoldadás hirlelésében.

Kolomp. Rejtsdki magad jobban, értesics a' tett valójáról villágan. (*Kabak, és Schelmeczki leütött fővel gondolkoznak*)

Bojszi. Tudva van előttetek, hogy minden ívnyi íromány megjutalmaztatik 10 tünet forinttal, — és nem úgy van! —

Kolomp. Lehetlen! e' Zsidóhoz illő tett.

Bojszi. A' leg rosszbb Zsidóhoz. Halljad hát a' történetet; mivel, nagy rénytől lelkesítetvén Helikonra készületeteket tevetek, 's engem is méltattatok társaságtokba meghívni, melly útra nagy vággyal ajánlám magamat, hogy úti kölcségem lehessen világ elébe akartam bocsátni Gönczöl Szeke-réről írt öt ívnyi dissertatiomat, Ötven tünet forintokat reménylven, de áh mi történt? visszaadák fáradság általkészült munka mívemet e' felelettel: A' zsold egyedül csak a' már esmeretes Íróknak jutalma; az avattatni akárók megköszönhetik, hogy neveiket világ elejbe bocsájtják. — Melly nagy világ csalás, haszontalan dicsvágy!

Kolomp. Gúny, gúny által kell boszszút állni!

Kabak. Én vállalom fel a' provinciát.

Schelm. Úgy állok mint egy törzs szegyesnemben, bosszúmban, undor tett a' fényes napnál.

Kolomp. Így vesztí el a' nagyra termett lélek kedvét pályáját futni, így temetődik el a' nagy elme Padajban, nincs ösztön, nincs rúgó, melly felingerelné felébresztene a' szunnyadozó tehetséget, melly által a' már bimbójában lévő virág kifejlene; sőt ha önnmagától lángotvet is; a' tűz azonnal elnyomatik rendetlen tettek által, ha kifejlik is a' szép virág, azonnal mérget lehellő szellemjek által elhervasztják sok fondoraink. Ez a' fő oka műveltlenségünknek, ezért nem mutathatunk *észlángokat* Nemzetünkben, ez az oka, hogy a' természettől ádatott jeles tulajdonaink által se tudjuk végbe vinni a' mire desztinálva vagyunk. — De legyen jó kedves barátom! megszűnnek egyszer a' Chimaerák, csak türjünk elne csüggedjünk, remélve várjuk a' jobb jövődöt.

Schelm. Úgy van! oda se jutottunk volna, hol szemlélni hagyjuk magunkat, ha erős lélekkel meg nem vetettünk volna minden akadályokat.

Másod Scén.

Bugaczi, és az előtteniek.

Bugaczi. Én mindegyiknek idvet mondok, a' szerencse fiai vagyunk. Institutjeink kíváncsvágyaink szerént folynak; úgy látszik, hogy minden környülcsek bókolva kedveznek igyekjeinknek.

Kolomp. könnyíts rajtam e' hírrel; már majd majd deszperált állásba vettettünk Bojszi barátunk méltatlan estén.

Bugaczi. Ah! azt közömbössen kell venni, nem csak Bojszival történt dolog, de több más Írókkal: képleg velem is, de én nagy lelküen megvetettem mint egy pórhoz illő szemtelenséget. Íramatomat inkább vissza vém, mint ingyen ajánltam volna oda.

Bojszi. Könnyít búslakomon, hogy nem magam vagyok meggyalázva.

Kabak. Hogy illy kedvtlen scén senkit többé ne érincsen gúnyt fogok írni, elégtét is meglesz, megis lesz rajtok bosszúlva.

Bugaczi. Igen jól van, éreztetni kell illy nyilván nagy megbántást.

Schelm. Falra borsót hánysz barátom! a' szó rajtok nem fog, talán nem is értendik barátom acút, argút mondásait: vagy ha értik is nevetménynek vélik, 's így sikertelen lessz fáradsása.

Kabak. Engem az nem interessál; azután akár miként vegyék ők, csak hogy én világ elébe bocsajthassam szúró gondolati-mat, 's általa neheztelésemet kiírksam szívemből. De vélem megthatja vastag önnatudatjokat, 's meg pirítja bocskor arczokat.

Bugaczi. Ah! meg, — igen, ők is halandók, van érzelmek, megthatotta Czenczit is gúnyom, Kortyándlin végbenvitt neveltlen-sége többszeri könnyüt facsart ki szeméből. — Kortyándli Úr most a' legboldogabb; azért Bojszi is várhat jót magára.

Bojszi. Nagy a' bizalm, talán meg nem csalam.

Kolomp. Elis feledjük igyünket, megvagy-nak e' már téve a' készülétek?

Bugaczi. Ponkig minden, csak szükség indulni.

Kabak. Igaz. Barátom Bojszi mi rendeljük el magunkat, hogy nekésítsük az egész Szocietászt.

Bojszi. Úgy van. (*Kabakkal elmenel*)

Bugaczi. Ide is csak azért jöttem, hogy megtudassam szerencsés elkészültünk-e, 's titeket is incselek az apparátusz tételre. De fájdalom! Serkési kényetlen elmaradni, nem jó egészsége miatt.

Schelm. (*megilletődve*) Serkési beteg? Heraklesz Aeskulápiusz legyenek segélyül!

Kolomp. Egyik fő dísze gyűlekünknek odavan. Nagy Egek! nyissátok meg kárpitaitokat, eresztetek rá örszellemeteket, legyetek segéllő védői az igaz igynek! — Micsonda vétséggel bánthattuk meg az Egek' nagy Elölülnökjét, hogy ennyi csapások, ennyi nyomorok által akar megfosztani minden indtól, mellyek rúgóúl szolgáltak igaz Jogunk keresetében. — Vajha Egész volnék, hogy tudhatnám a' Tukmák folyását, 's esde által háríthatnám el, nem halandók által ránk mért fonalt. — Így kell tehát veszni az igaznak, nagynak? ! Így enyésznek é el füstködként a' valódi rény iparjai? Nem — e' nagy nemigazság megnem es. Valamint Bojszi, és Kortyándli megbántott lelkeknek díjja megadatott, rémlik; hogy Serkésit is egészre állítják az igazat védő egek.

Schelm. Lankadtomban majd eldőlk, lelkem sóhajtva vár valamit; jót é? roszt é? nem tudom. Talán elenyész a' szárnyékony mirigy.

Bugaczi. Az való, hogy rontva van Serkési, mert megmeredtek izomjai, mozdultlan fekszik; azonban nagy bizalmam van: mert Jülie igen jól tud kenyni, ha tagjit megfenyendi reménylem jobban lessz.

Kolomp. Égiék, adjatok Máguszi erőt Jüliennek! (*Serkési fellépik*)

Schelm. Teste é vagy lelke? Serkésit egészséges állapotban látom.

Serk. Idv nektek!

Kolomp. Légy idv barátom: megtartott őrszellemed önndicsedre, 's mi örömünkre.

Serkési. Jüliennek köszönöm. Őné volt ki helyre állított, Őné egy Medea, titkos erő lakozik benne, melly vissza adá előbbi elveszett egészemet. Óh ha ráemlékezem miként újultam kenyése alatt; azonnal elfelejttem magamat.

Kolomp. Légyen áldott Jüliének neve. Őné a' te megtartónéd, Őné a' mi elveszett reményünk vissza adónéja. Baratim! egy édes Myrtuszra kell e' tettet tűznünk, hogy lássa a' jövendőség, a' széplelkű szüzné supernaturál rényjét.

Bugaczi. Dics sonnett a' szépné mosti jutalma.

Schelm. És dics epigramm.

Serkési. Dagad melyem özön örömömben, szájamban Nektári szamatot érzek. Barátim siessüök! igen vágyom Helikonra jutni; meglessz minden bérem, ha a' rég óhajtott vidék elszórhat. — Most én megyek Onkelem parrancsolá, hogy hozzá mennjek; vélem azt kívánja: hogy tudassam vele útunkat. Egy óra múlva induló vissza térek. (*elmegy*)

Bugaczi. Vonaljai ábrázának egészen megváltoztak, minden mozdulta átoltlanság, — beszédje igen gyapor: azért jónak ítélném a' Helikoni szavallást reá bízni; Ő csinolt férjfiú, semmi Mübíró nem fog hibát találni szólnokiségában.

Schelm. Néki adni e' provinciát igen helyes lessz.

Kolomp. Hálá a' nagy Zeüsznek! mindek részünkre hajlottak, hátran futamthadjuk kezdett pályánkat. Mennjünk Barátim! készüljünk; itt az idő. (*menelnek*)

Harmad Scén.

Kortyándli. és Latzi.

Korty. Latzi! Latzi! mért nem jelensz már meg?

Latzi. Itt vagyok, tessén parantsolni.

Korty. Hát nem mondám rég, hogy úti köntöst készíts, talám eszedben sem volt.

Latzi. Bizony Ts. Úr volt eszemben, de nem tudtam miként kezdjek bele, fülénél kezdjem é, vagy farkánál, mivel olyan öltözetet sohasem láttam.

Korty. Semmirevaló tudatlan ember, hiszen azon ruha modern.

Latzi. Meglehet; de én nem láttam soha senkin.

Korty. Ne beszélj többé, takarodj láss munka mívedhez, itt már az induló óra.

Latzi. De mégis tessék megmondani, mellyik kaputot fordítsam ki?

Korty. Micsoda malheur ez ismét! nem hagytam é meg, hogy a' franczblau Gerokot tedd olyan formává.

Latzi. Melyik az a' Frantzblau?

Korty. Dummerkerl! még azt sem tanúlad meg nállam léted óta. — Az a' kék!

Latzi. Tehát azt fordítsam ki;

Korty. Takarodj már egyszer gonosz lélek! hozd hamar. (*Latzi elmegy*) Az igaz, hogy *bedienternek* Magyar éppen nem való, tudatlan, durva, neveltlen, urának több

kárt

kárt mint hasznát okoz. Ha megjáróm Helikont, azonnal Francziát fogadok, ki a' nagy világban jártas, 's mindent Étike, és a' mosti világ tónja szerént tenni, ki Jülienek is fog hátrakaparcokkal finoman udvarolni tudni. Evvel bizonyára megpirúlna arczom. — Latzi siess! múl az idő. (*Nézi magát a' tükörben*) Szép vagyok. — Nem csuda hogy megbájolom a' Szüznéket. — Jüliem! imádd Jüliem! Sklavod, örök Sklavod. — Latzi! egymásután. — A' természetem angyali, mondhatom szép formával áldott meg a' természet.

Latzi. (Be hozza a' fordított Gerokot) Jó leszsz úgy é?

Korty. Már mi ez? Magyar formájának kell lenni.

Latzi. Hogy tsináljak németből Magyart? hatsak el nem vágom.

Korty. Szamar! nem kell elvágni, csak ide zsinórt kell varni, miként a' dolmányon szokott lenni. Ollyan volt a' régi Magyarok öltözete is; takarodj! vard rá a' zsinórt.

Latzi. (Megy) E' szép Magyar ruha leszsz.

Korty. Melly higott ember! semmit meg nem foghat, úgy a' szájába kell rágni, mint a' gyermeknek. — Melly nagy szekatur ez; a' többiek rám várnak. (*haját igazgatja*) Hamam ganz englisch; Weisheitsflamme ékesíti, egész személyem hasonló a' szép Párisihez. — Latzi! hozd hamar — nem tartom többé.

Latzi. (Be hozza a' fordított zsinoros kaput) Itt van Ts. Úr a' modern Magyar ruha, tessék fel venni.

Korty. Már most derék.

Latzi. Eppen ollyan mint a' komedia köntös.

Korty. Értessz hozzá, tudod is te mi a' finom gusztusz, *(levéti a' rajta lévő)* add reám!

Latzi. Ide dugja Ts. Úr a' kezét.

Korty. Szépen áll úgy é? *(tükörhöz megy)*

Latzi. Nagyon szépen; mintha a' Ts. Úr-ra szabták volna *(alattomban)* pedig olyan mint a' felöltöztetett fajankó a' ház tetején *(fenn szóval)* kalapban, vagy hajadon fővel tetszik menni?

Korty. Hogy gondolhatsz olyat — menni hozd el kalpagomat *(Ismét a' tükörhöz áll)* Valóban igen illik. — Ha Júlie látna, még jobban szerelmes lenne belém. *(aprózsdit tántol)*

Latzi. *(Egy molyette kalpagot hozván)* Itt a' nyusztos kalpag is, tsak kótság toll héjja.

Korty. Bizony jól mondd, kótság toll nagyobb majesztászt mutatna.

Latzi. De így is olyan a' Ts. Úr, mint Toldy Miklós, ki a' Frantzia háborúban el esett.

Korty. *(Mosolyg)* Reményem, ha a' kof-féház előtt menelek, nem kevés embernek vonom magamra figyelmét.

Latzi. Hát engem' nem visz el a' Ts. Úr?

Korty. Te itthon ügyelsz mindenekre *(nézi az óráját)* Itt az órázat; indulok öszve kapcsolom magamat a' többi társakkal, kik talán már várnak. Latzi jól figyelj mindenre.

Latzi. Jól vagyon, szerentsés útát kívánok, boldogúl térjen vissza a' Ts. Úr!

Korty. Eh! még egyszer megnézem magam a' tükörben. — Bizony nyalka kurucz ficzkóúl nézek ki.

Latzi. Mintha kurutzok vezérje volna, tsak hogy kardja nints.

Korty. Mon Dieu! jó hogy említéd, siess hozd el kardomat is. — Szinte örülök nékemnek.

Latzi. Itt a' kard is.

Korty. (felkötvéen) Most merjen valaki megsérteni azonnal bosszút kiáltok.

Latzi. Ts. Úr, kérem az Istenért mersékelje magát! gyilkosságba ne essen.

Korty. Ne félj semmit, jó igyelj mindenre. *(menel)*

Latzi. Kívánatos útat óhajtok! — Hálá Istennek, hogy máregyszer elment, tíz ezer katona felkészült volna azóta tizenötször. Jó kedvvel ment el, alig ha ismét szokása szerént nem tér vissza. Szerentsés pillantatok reá nézve, mellyekben magát boldognak tartja, mert akkor legalább nem akar meghalni, most ha baja leszsz, kardjavan, könnyen magába döfheti a' jámbor, kivált ha meg engedik társai.

N e g y e d S c é n.

Júlie, és Latzi.

Júlie. Megcsalattam: kiben legnagyobb reményemet helyheztettem, kinek karjai közt akartam elérni földi boldogságomat, az foszta meg mindentől. — Ah hitlen!

Latzi. (Magában) Mi lehet ez?

Júlie. Úgy vélekedtem, hogy Kortyándli Úr társasága adja meg minden kincsemet, hogy ő általa már e' világon Elizionban leszek — de ah másképpen történt! Ő fő oka nemszerencsémnek, készítője Orkoszomnak, ah mért volt eránta olly nagy hajlandóságom! mért büszkén meg nem vetettem, első

hozzám jövedelekor! most illy illetlenül nem volnék elhagyatva.

Latzi. (Magában) Az én Uramról van itt a' szó.

Júlie. (Latzit még sem vévén észre) Óh csak az emlény is felzavarja érzelmimet, lemondok mindenről szívemben, vagy tört szűrok, vagy klastromba megyek, hogy ott a' falaknak panaszolhassam méltatlan estemet, 's szomor magányban végzhessem életemet.
(Gondolkodik azután énekel)

Világos igaznak véltem,
Hogy szívet vele cseréltem
Híven szeret engemet
Meg nem csalja szívemet.

Most mint elhagyatott árva,
Méltatlan siromat várva,
Panaszolom hajomat,
Nem türhetem kínomat.

Melly szerencsétlen teremtmény
Egy leány! — ki mint tünemény
Enyész; ha elhagyatva
Van, 's szíve megcsalatva.

Nemem gyenge bosszút állni,
Lelkem reá nem tud állni;
Szívem mérgét elnyomom,
Önn magam feláldozom.

(Meglátja Latzit) Hát te mit mívelsz? te vagy é Kortyándli Úr Szolgája?

Latzi. Szolgatjára a' kis Aszszonynak, én vagyok.

Júlie. Az Urad hol van?

Latzi. Elútazott Helikonra.

Júlie. Áh én boldogtlan, mért szerethettem a' hívtelent! — Mindenszónélkül, minden rólam való emlékezet nélkül, így elmenni, — a' köszívű pogány se tehetette volna. — Ő Helikonon megkapja jutalmát, én itt megcsalatra, elhagyatva nyögök kínomban. Oh szerelem nagy gyötirelem!

Latzi. Kis-Aszszony! Tsaktudnám kiaz a' szerelem, 's körmeim közzé kaparíthatnám, megtanítanám emberségre, tudom senkit se gyötrene többé, mert azonnal a' nyakára hágnék.

Júlie. Boldog ember, ki nem isméri a' szerelmet!

Latzi. Szeretném én nagyon esmérni, de nem lehet, mert nyilván olyan mint a' boszorkány, melly éjszaka nyomja meg az embert.

Júlie. Óh jó ember! sokat boldogít a' Szerelem, nem mindenrenéz olly mostohán, mint én rám.

Latzi. Éppen azért dögönyözném meg, hogy a' kis Aszszonyra, és a' Ts. Úrra olly kantsalúl néz. — Szegény Ts. Úr is olly állapotban volt, mint a' kis Aszszony.

Júlie. Melly jámbor igaz ember! Nem — ő belé a' szerelem mézes nyilat lőtt.

Latzi. És a' kis Aszszonyba nem lőtt mézes nyilat? — rossz teremtés oda, és azt lő, mit nem kellenék. Tudom, hogy az én Uramba mérges nyilat lőtt, mivel felakarta magát akasztani, Czenczi kis Aszszony végett; ha én ott nem lettem volna, minden bizonnyal kivégezte volna magát ez árnyék világból.

Júlie. Mit hallok?! — Hát Czenczi az, kit tárgyává akar tenni szerelmének? és engem csak kiakara játszani? így élt é vissza leányi gyengeségemmel? — Meghalok szégyenemben (*lankad*) Jaj oda vagyok!

Latzi. Kis Aszszony keményen tartsa magát! ez még semmi se.

Júlie. Legmérgesbb nyíl, melly átjárja szívemet.

Latzi. Czenczi kis Aszszony nem szereti, tökélletessen lemondott róla, most pedig egyedül tsak a' kis Aszszony az én Uram szemefényje; legholdogabbnak képzei magát, hogy megtudhatta a' kis Aszszony szíve szándékát, 's eránta való hajlandóságát tapasztalta.

Júlie. Akár mint van megvagyok csalatva, lemondok minden világi hiúságról; apátzának állok!

Latzi. Az Istenért ne álljon! mert az én Uram is, előjövén, 's megtudván, Papnak, vagy talán még Barátnak is fog állani örültében.

Júlie. Így mutatja meg szent hívségét (*gondolkodik*) Nem. — Klastromba nem megyek — bizonytlan a' kimenet — bizonyosbb ha elvégzem szomorú életemet.

Latzi. Az Istenért! gyilkosságba ne essen!

Júlie. Nem — nem tűrhetek tovább, megölöm magamat — a' kúthba ugrok. (*el szalad*)

Latzi. Kérem szeretettel! (*gondolkodik*) No ugyan rá akadt az etzetes kanta dugójára, mint ha tsak szájából pökte volna ki az Uram, ez is hasonló ökör térdű, barom járású. — Ha egybe kelhetnek, olyan egypár drága tseléd keveredik belőlök, hogy mássa nem leszsz a' városban. De megyek a' jámbor után, ne talám bolondjában bele ugorjon rovástalan kútunkba. (*el siet*)

Ötöd Scén.

(*A' szín erdős helyé változik, hátúl Helikon hegye mellynek tetején.*)

Gyöngyösi, Révai, és a' Nimlány Bakja.

Révay. Szeretett barátom! sok viszontagságokat szemléltünk Magyar Hazánkban elköltözésünk idejétől; vajha az örök végzés úgy rendelte volna, hogyinnen is lehetne tudósítani, 's inteni a' maradékot! — sok káros tettektől elmozdítanánk őket.

Gyöngy. Úgy van, kedves barátom! — Itt által látjuk a' dolgok forgását, látjuk a' jövőndöt, de nem közölhetjük a' tudatlanokkal; a' múlt életben közölhattuk volna, de a' mély tudatlanság, a' setét jövőndőség akadályozták tehetségünk gyakorlását. Ez az örök végezet, ellene tenni lehetetlen.

Révay. Sok emésztő férgek támadtak a' haza kebelében, mellyek napról napra szaporodván, marják szaggatják tápláló annyak kebelét.

Gyöngy. Sírnék gyakorta, ha lehetne; midőn meggondolom veszendő szomorú állapotját. Virágzása világ végéig látszatott állhatni, de benne tűnik fel, hogy nintszen azon világban semmi állandó.

Révai. Mindent végbe vihetne, ha önn maga nem rontaná tulajdon nyelvét, szokását, ruháját: mert e' három által *Nemzet* minden *Nep*. Úgy hogy a' melly ezek közzül csak egyet hágy el, a' többi is utánna veszni siet. Utánnok az után a' *Nemzet* is mint egy tűnemény elenyész. — Szokását öltöztét elébb már megfertőztette a' Magyar, de

nyelvét szűzen megtartotta; most ezt műveli, tekeri, tsavarja, és nyúzza. — Ha a' Nemzeti lélek elüzetik, akkor a' nemzeti testnek is porrá kell lenni.

Gyöngy. Kik a' nyelvnek nyaktekerését munkába vették, szegény jámborok! eszek ágában sints, hogy ez által a' nemzetiséget felforgassák. Sőt inkább erőssen megvagnak, arról győződve, hogy ez által lehet a' Nemzet virágzó, ámbár nagyon tsalatkoznak, által nem látván a' Magyarinak innen származandó nagyobb aljasodását; mert a' nyelv ügyiben a' legveszedelmesebb utat választották pályájokfutására; önnként é, vagy tudatlanságból? nem bizonyos; de hogy idegen ráhára akarják húzni, igen világos.

Révai. Kétség kívül önnként is, tudatlanságból is visznek véghez mindeneket, mert többnyire minden rontó rossz Magyar, megátalkodott makats; később minden rágalmazást, minden feddést elszenvedni, mint a' nyelv kalapálástól elállani. Sőt még a' valódi Nemzetiséget fenn tartani akaró igaz Magyarokat alacsony gondolkodású ízléstelen köznépeknek tartják, 's megvetik.

Gyöngy. Ha a' mindenható megakar valakit büntetni, előbb is esztől fosztja meg, azután maga magát elemésztí.

Révai. Minket, régi vers szerzőket, alacsony szállongású költőknek tartanak, magokra pedig legszebb neveket raggatnak.

Hatod Scén.

Csokonai, és az előbbeniek.

Csokonai. Barátim! nem tudom miféle Sz. Sereg igyekszik Helikonra ének szóval,

a'hang mint a' Bugatzi kántoroké; éppen nem érthetem.

Révai. Bizonyosan azok lesznek, kiktől most beszélénk, életekben mároda akarnak jutni, hová mi holtunk után nehezen jöhattünk.

Gyöngy. Talám nem olly vakmerők, hogy az égieknek se hagygyanak békét. — Nézzük, tán nem hozzánk iparkodnak.

Révai. Ugyan ki lehet az nagy termetű, Pávián lépű, a' ki sereg hajtónak lenni lát-szatik közöttök?

Csokonai. A' leszsz bizonyosan a' többi ügyelője. — De nini! ide jönnek. Még kar-dos is van közöttök.

Gyöngy. Ő tözetjek nagyon különös mint-ha mind Dróton tántzoló volna. — Huzzuk félre magunkat, hogy észre ne vegyenek. *(Elvonálnak)*

H e t e d S c é n.

*Nimlány Bakja, Kolomposi, Kortyándli,
Schelmeczki, Bugaczi, Bojszi,
Kabak, Serkési.*

(mély csend a' tájt szemlélik)

Kolomp. Itt a' táj gyönyörű. Kedveltjeim újjonnan látszatok magamnak születni, hogy ezen rég óhajtott vidéket megláthatom.

Serkési. Romantisch. — Azonban soká ne húzzuk az időt, egyenessen jelentsük léma-gunkat a' nagy Díjzónál.

Schelm. Jó tanács.

Korty. Vagyon e' itt Koffeház, vagy Trac-teur enni fogok puddingt mit Schato. Kasz-

tali kút forrásból is igyunk mindyáján barátim.

Kolomp. Induljunk tehát felfelé (midőn menelnek elejbe lépik a' Nimlány Bakja)

N. Bakja. Halt, megállj! — Ide nem lehet jönni halandóknak.

Bugaczi. Szarvadra a' venyige! Mi már halhatatlan nevet szereztünk magunknak munka míveinek által.

N. Bakja. A' ki meghalt, tsak az lenysz itt halhatatlan, mások kirekesztetnek: azért ti is térjeteek vissza, 's várjátok el a' rátok mért végzést. Ha érdemet tettetek, jutalom nélkül nem marad.

Korty. A' Nagy Díjzó életben megszokta adni az igaz érdem becsét, azért mi az ő Trónja előtt akarjuk tetteinket elő adni. Barátim mennjünk!

N. Bakja. Megne széntségtelenítsétek e' Szent helyet. Takarodjatok.

Bugaczi. Csak mennjünk.

N. Bakja. (Gyöngyösit, Révait, és Csokonait szóllítván) Jertek segítségül! erőszakot akarnak tenni Helikonon, és rajtam.

Révai. Miféle emberek vagytok?

Kolomp. Mi a' Magyar Hazának koszorúzandó míveszi vagyunk.

Serkési. Boldogúlt lelkek! — Mi Magyar Országnak fényes vezér csillagi vagyunk, mi általunk vezettettek a' Magyarok a' szépnek, jónak, magasnak kiestartománjába. Nagyok is a' mi érdemeink a' Hazában, de megfosztottak minden jutalomtól a' fondorok. — Eltekélénk tehát nagylelkűen, hogy Helikonon a' Nagy Díjzó előtt kérjük meg, igaztalanúl megtagadott bérünket; jóltudván hogy az igaz így soha el nem veszhethet.

Révai. Miokra nézve tagadták meg földieitek a' jutalmat?

Serkési. A' hamis vád az vala, hogy mi a' Nemzeti nyelvet, szokást rontjuk, hogy idegen formára akarjuk húzni, 's így az egész Nemzetet elvesztetni; de ez a' mint mondtam hamis vád: mert minékünk főczélunk a' magyar darabosságának kisímítása, mind a' nyelvre, mind pedig a' szokásra nézve.

Kolomp. Ime boldogúlt lelkek, ezt meg bizonyítja Pase portunk is.

Révai. (*Olvassa*) „Helikon minden Guverneurjeinek Lieutenant Commendantjának, officier Generauxjainak idvet! Alól írtak bizonyítjuk; hogy ezen levelünket mutató Monsieur Kolomposi, Kortyándli, Schelmeczki, Bugaczi, Bojszi, Kabak, Serkési etc. a' Hazának valóságos szép művészi, 's nagy érdemű tagjai“. — — Monsieur quaispelaquis. Írnok. — Itt mi ilyen nevű szenteket, kiket Leveletek elején olvasok, nem esmérünk.

Gyöngy. A' mint látszik erőnek erejével akarjátok itt kizsarolni jutalmatokat, melyet a' Haza méltán megtagadott tőletek; mivel nem tsak hogy nem építettetek, sőt inkább rontottatok, kortsosítottatok. — Magatok tartjátok nagyoknak érdemeiteket, tehát magatoknak adjátok meg a' jutalmat is.

Korty. (*kardot ránt*) Elnem türhetem e' nagy méltatlanságot (*Vágni akarja Gyöngyösit, a' ki is eltűnik, Kortyándlinak pedig a' kard kihúln kezéből*)

Kolomp. Lerogyok szégyenemben.

Révai. Így jár a' kevélység, ti még életekben akartok Helikonról érdem koszorút

haza vinni, melly tsak holtok utánra van szánva a' jeles férfiaknak, *(eltűnik)*

Bugaczi. Hogy lehet ez? — Minket az egész Haza szép lelkűeknek nevez, a' koszorúra legérdemessebbeknek tart, megnem foghatom az egiek' illy nagy igaztalanát. A' nagy Díjzó előtt kérjük fénykoszorúnkat, ő adja meg annak élvét, a' mivel nélkülözni kellett a' Haza igaztalanai miatt. *(Méltóságos hangon szózat hallatszik)*

„Az igaz erkölts nyeri el jutalmát, vélt érdemnek itt hely nints. Ti sok munkával keveset vittetek végbe, több kárt, mint hasznót okoztatok, azért helytelen szándéktok bennem telyesedik!!“ — Távozzatok!

(mindyáján eldőlnek)

A' fűgmény le es.

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

S Z E G E D E N .
NYOMT, GRÜNN ORBÁNNÁL.

1 8 2 4 .

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

OSZK

Országos Széchényi Könyvtár

